

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VESZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 fillér).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Szociális biztosítás.

Budapest, május 7.

(—6.) Szociális kötelességi tudatában a jelen korszak hivatást érez arra, hogy a földet lakályosabbá, a szenvedést enyhébbé s a szerencsétlenségeket következményeikben elviselhetőbbé tegye. Sajátos elmaradottságunk folytán hazánk a sorrendben mint tizenhetedik ország lép most azok közé, amelyekben a baleset többé nem koldustarisznyát jelent a munkásnak és hátramaradtjainak s amelyekben a munkavállalás nem egyértelmű már a halál vagy a nyomor s az elzúllás kockázatának vállalásával.

De ha méltán és joggal mondhatjuk is el, hogy dehissem pridem, ennek a mi lassu kultur-utáncammogásunknak ezuttal legalább azt a kétségtelenül nagyjelentőségű hasznát látjuk, hogy a munkásbalesetbiztosítás kérdésének szabályozása terén a legtökéletesebb, legmegfelelőbb és — kevésszámú, módosítást igénylő rendelkezéstől eltekintve — legmintaszerűbb törvény a miénk lesz. Az Európaszerte szerzett tapasztalatokból s tanulságokból, a fölmerült újabb igényekből s követelményekből leszűrődött alapvető és kipróbált igazságok szolgálták a javaslat előkészítésénél irányelvekül s így nem csodálható, ha márma, rövid két nappal annak megjelenése után konstatálhatjuk, hogy mily teljes és mély megnyugvást keltekkel a tervbe vett rendelkezések az érdekelt körökben, munkásoknál és munkaadóknál egyaránt.

A munkásokban azért, mert a javaslat helyes szociálpolitikai érzékek a biztosítási terhek viselését a munkaadókra hárítja, a keresetképtelenség esetére pedig oly járadékban részesíti őket, amiket Európában még a legmesszebbmenő ellátást nyújtó munkásbiztosító-intézmények sem igen nyújtanak. A

sajtóban megjelent ismertetések csak halvány képet nyújtanak arról a mély emberszeretettől sugárzó gondoskodásról, amelyben a balesetet szenvedett munkásoknak, hátramaradt özvegyeknek és árváknak részük lesz. A törvényjavaslat szerzőinek felebaráti szeretete nem merül ki abban, hogy a keresemény 60%-át juttatja a baleset folytán teljesen munkaképtelenné lett munkásnak, hanem megadni kívánja a teljes évi munkakeresményt az esetre, ha a sérült tehetetlenné vagy teljesen gyámoltalanná vált. Sőt még részleges munkaképtelenség esetére is a teljes járadékban kívánja részesíteni a sérültet — s épp ebben a nemes rendelkezésben mulja felül észre és bölcseségre a többi európai törvényalkotásokat — ha a munkás a baleset következtében és saját hibáján kívül munka nélkül marad. Ugyszintén csak a föltétlen elismerés hangján lehet megemlékezni a hitvestársat ért baleset folytán özvegyen maradt nőt vagy keresetképtelen férjét s ezek gyermekeit megillető járadékokról; az idevonatkozó humanus rendelkezésekből szükségesnek tartunk néhányat a tegnapielőtt közölt kivonatossal ismertetés kiégésítésül ideiglatni. Az özvegy nő, aki mellől a halált okozott baleset ragadta el a férjét, a 14. § értelmében újból férjhezmenetel céljából az évi járadék háromszorosát fogja hozományul kapni. Törvénytelen gyermekek is árvajáradékot fognak élvezni, ha egyedülálló édesanyjukat elragadja tőlük a sors mostoha keze. A járadékban részes gyermekek tanulmányaik folytatathatása céljából 15-ik életévüket meghaladó időre is járadékban részesíthetők. S van még számos más intézkedés, amely a legemberibb érzés melegéből fakadt. A munkásoknak az előterjesztett törvényjavaslattal való melegegettségét még fokozni fogja az is, hogy a kártalani-

lásra vonatkozó vitás ügyek eldöntésére hivatott választott bíróságban egyenlő számban fognak helyet foglalni az intézményt fenntartó munkaadókkal, valamint az is, hogy a választott bíróságok tárgyalásaihoz orvosok, szakértők és a felek kívánta tanúk is meghívandók lesznek.

A munkaadók is nemcsak kész megnyugvással, hanem az őket egzisztenciájukban megátadód eddigi gyakorlatlól való megszabadításuk folytán észinte örömmel fogadhatják a törvényjavaslat tervét. Tudjuk, hogy a Kuria-nak legújabbán követett amaz eljárása, hogy a baleset folytán keresetképtelenné vált munkásokról való gondoskodást a munkaadók feladatává tette, ez utóbbiak körében már hosszabb idő óta megérlette a kötelező biztosítás eszméjét s érdekképviseleteik útján annak törvényhozási szabályozását is sürgették. Egy részük zsenge iparunkat féltette ugyan az újabb megterheléstől s azt az elengedhetetlen föltételt füzte a biztosítási kényszer kimondásához, hogy a terhek ne egészükben a munkaadók amugy is tulterhelte vállaira gördítenek, hanem vegyenek részt viselésükben az intézmény áldását élvező munkások is. E részben Ausztriára utaltak, amelyben a terhek 10%-át tényleg a munkásokra hárították; hogy Ausztria unikum ebben a tekintetben Európaszerte, azzal nem gondoltak az álláspont hívei és joggal, mert hiszen máskülönben a mi ipari termelésünk 10%-kal nagyobb teherrel volna sújtva, mint a közös vámterületen amugy is tulhatalmas versenytársunk, ami ezt a versenyt teljesen egyenlőtlenné tenné részünkre. S épp e téren nyújtja a törvényjavaslat az államférfiúi bölcsesség és tapintat, az összes jogosult érdekekkel való számotvetés s a mindenedek kielégíteni alkalmas középút-választás legdicsegetesebb példaképe. A munkaadó

TÁRCA

Világtalanok világa.

A Budapesti Napló eredeti tárcája.

Írta: *tádbb dr. Glass Izor.*

Az utóbbi időben híre járt annak, a Budapesti Napló kimerítően megemlékezett róla, hogy a vakok látni fognak. Megvan a csodaszor a Stiens-féle villamos találmányban, amely a szem egész szerkezetének és a látóidegeknek pótlására volna hivatva. Magyar szakemberek, de külföldiek is, tartózkodóan nyilatkoztak az új csodáról, hogy egyelőre nincs megoldva a kérdés, s ez természetes is. A vakok nem lesznek még látókká. A körülöttük elterülő világról való képzetöket, ha ilyeneket már szereztek, nem fogják az új csodakészülékkel gyarapítani. Az örökös éjszakába, amelybe születésük vagy betegség taszította őket, továbbra is azok a módszerek fognak világosságot vetni, amelyeket az emberi szeretet végtelen túrelme gondolt ki a számukra s tett reájuk nézve az erre rendelt intézményekben hozzáférhetővé. Ezekkel is lehet csodákat művelni. A hiányzó vagy a szolgálatot felmondó látóérzék helyébe, ketős hivatással, lép egy másik érzék: a tapintás. A színészök kivételével ez csaknem mindent pótol, nagyon sokszor még az alakfogalmat is, úgy hogy a látó színvakkal a világtalan igen sok tekintetben egyenlővé tehető.

Több mint száz éve ismerik ezt a csodaszert. Ez tette lehetővé, hogy Saunderson a matematika professzora lehetett a cambridgei egyetemen, hogy Blacklock Thomas theologiae doctor és Edinburgban hitszónok, Metcalf John

Manchesterben a közúti vasutak felügyelője és utépítő lehetett. Knie Johann, aki szintén vak volt, beutazta egész Németországot, egy másik vak ember világtörülé ultra indult és leirta tapasztalatait. A megvakult Milton megírta világhírű remekét, az Elveszett paradicsom-ot, Lorm Hieronymus (Landesmann Henrik) az osztrák születésű költő, a legkiválóbb német posszimista lírikus, aki rengeteg sokat írt, 16—17 éves kora óta teljesen vak volt. Milton idejében, a tizenhetedik században a vakok rendszeres képzésének még hira-hamva sem volt, csak később, a század vége felé, 1667-ben találkoztunk Bernoulli genfi tanító nevével, aki egy vak leányt oktatott. Milton, aki teljesen kiforrott korában vakult meg, olyan képzésre, amilyenre a vakok általában, nem is igen szorult. Lorm Hieronymus a maga módszere szerint tanult tovább, mint a tizennyolcadik század második felében a bécsi születésű Paradicsom kis-asszony is, aki a vakok képzésében történelmi jelentőségre tett szert.

Napjainkban, amidőn a vakok képzése már nem remélt magas fokot ért el, meg sem lep bennünket az olyan hír, mint amelyet e napokban olvastam, hogy tudniillik egy teljesen megvakult katonatisztet, aki a krakói egyetemen két évig tanult, ez év március havában jogi doktorrá promoveáltak. Az a bécsi intézet, amely ennek a jogi doktornak kiképzéséről gondoskodott, előzőleg már egy megvakult levelezőt is annyira kitanított, hogy az illető most a kairói vakok-intézetében idegen nyelveket és kereskedelmi ismereteket sikerrel tanít.

A vakok képzésében nem az a lényeges, hogy a felnőttek korukban világtalanokká lettek miként gyarapítják tovább ismereteiket, vagy miként érintkeznek a körülöttük elterülő kis- és nagyvilággal. Akik látóérzékük birtokában, ko-

rábbi éveikben bizonyos intelligenciára tettek szert: azok a legtöbb esetben maguk találják meg a módját annak, hogy az örök éjszakában hogyan igazodjanak el, sőt annak a módját is, hogy embertársaikra, a közre, az irodalomra vagy a művészetre (zene) miként váljanak hasznosokká, avagy éppen emlékezetes tényezőkké. A később megvakultakkal szemben a földat inkább emberbaráti.

A vakok gyámolítása dolgában a teendő a vakon születettekkel vagy a korai gyermekkorukban megvakultakkal szemben sokkal több, sokkal égetőbb, sokkal halaszthatatlanabb, s inkább pedagógiai természetű. A teendő itt az, hogy a szerencsétleneket emberi mivoltukhoz juttassuk, hogy a megismerés részeselővé tegyük, hogy örök éjszakájukat millió és millió képzetlenné népesítsük be, hogy módot nyujtsunk nekik a saját erejükből, saját egyéniségük szerint való érvényesülésre.

A vakoknak emberbaráti alapon való rendszeres támogatása kilencszázéves multra tekintet vissza. Welf bajor herceg Memmingben 1109-ben intézetet alapított, amelyben a háborúkban megvakult harcosok találtak otthon. Ugyan-így tett Szent Lajos francia király is 1260-ban. Ez afféle rokkant-menház volt. A német szabad-ságharok után Poroszországban 270 000 tallérnyi közadakozásból a megvakult zsoldosok számára öt foglalkozató-műhelyt szerveztek, amelyek közül a kőnigsbergi és boroszlói maig megmaradt. Hozzájuk hasonló foglalkozató- és ellátó-intézet van még Bécsben, Prágában, Drezdában, Gmundenben, Dublinban, Glasgowban, Kopenhágában, Nápolyban, Pétervárot, Párisban, sőt Budapesten is a vakokat gyámolító országos egyesületben. Azaz, hogy ezek nem mind egyenlőek, mert némelyek internátus jellegűek, mások pedig munkaközvetítéssel, foglalkoztatással vagy egyéb támo-

a terhek 10%-ától akarván megszabadulni, hogyan lehetne ennek a mi körülményeink közt jogosult követelménynek megfelelni, anélkül, hogy ez a terhek bármily csekély terhelésére sem alkalmas munkások vállaira hátráltassék? Ez volt a nagy kérdés, amelyet a törvényjavaslat szerzői úgy oldottak meg, hogy a biztosítási adminisztráció költségeit az állami költségvetés terhére írták. Valószínű, hogy a kezelési költségek az összes kiadások 10—15%-ára rugtak volna s így a munkaadók az összes költségek 10—15%-ától menekedtek meg. Az ellen, hogy ezt a terhet az államkincstár fedezze, nem merülhet föl jogosult észrevétel. Viszonyaink közt ez tényleg elkerülhetetlen, mert csecsemőkorát élő iparunk még nem képes az összes terhek elbírására.

S amily méltányos volt, hogy az állam a mezei munkások és cselédek segélypénztárait is berendezte és szervezte, sőt azok fenntartását évi hozzájárulással is előmozdítja, épp oly igazságos, hogy az ipari munkások balesetbiztosító-intézményét szintén föl-szabadítja a költségek egy részétől. Ez egyébiránt annyival is inkább helyénvaló, mert a balesetek folytán munkáképtelenné vált munkásokról való gondoskodás bizonyos mértékben a községeket és az államot is illeti; amikor tehát a balesetbiztosítási intézmény létesítésével ezek a szegényügyi terhek a községek s a szegényügyi alapok vállairól levételnek, méltányos, hogy az összességet képviselő állam ennek fejében ez intézmény fenntartásának terheiben is osztozkodjék.

Nagy megnyugvással töltheti el a munkaadókat a törvényjavaslat által választott fedezeti rendszer is, mely nem az osztrák tőkefedezeti rendszert választotta mintaképül, hanem az évenként felmerülő költségeket föl-szóró rendszert, kimondottan abból az okból, hogy iparunk erőden és tökeszegény, amely nem nélkülözheti üzemében a balesetbiztosítási intézménybe fektetendő tőkét. A föl-szóró-rendszerhez való csatlakozás lehetővé fogja tenni, hogy iparunkra egyelőre — vagy 17—20 évig — a lehető legkisebb megterhelés fog hárulni.

Föltétlen helyeslést érdemel a törvényjavaslatnak amaz álláspontja is, hogy csak az oly üzemekben alkalmazottakat kötelezi baleset-biztosításra, amely üzemek akár berendezésük (elemi erővel hajtott gépek, gőzkazánok stb.), akár a bennük földolgozott, vagy használt anyagok (mérgező, maró, robbanószerek) vagy más körülmények követ-

keztében az ott alkalmazott munkásokra nézve a baleset veszélyével járnak. Ezek az üzemek igen helyesen taxative soroltatnak fel a törvényjavaslatban, amely egyébként fölhatalmazza a kereskedelemügyi minisztert, hogy rendelési uton más, a taxatív felsorolás 15. pontjában föl nem említett, de az alkalmazottakra nézve baleset-veszéllyel járó üzemekre is kiterjeszthesse a biztosítási kötelezettséget. A napilapokban közölt rövid ismertetések azt a hiedelmet kellették, hogy a biztosítási kötelezettség csak az elemi erővel és 5 munkással vagy az elemi erő nélkül 20 munkással működő üzemekre és műhelyekre terjed ki. Pedig az ésszerű álláspont az, hogy a bármely ok foga baleset-veszéllyel kitéteknek fölismert és biztosításra kötelezett üzemek biztosítási kötelezettsége ne tétessék függővé az üzemben alkalmazott munkások számától.

Mert ha valamely üzemben a munkások a baleset kockázatának ki vannak téve, akkor egész közömbös az, hogy ott egy munkás dolgozik-e vagy öt, ha pedig nem fenyegeti abban veszély a munkásokat, akkor nem kellene azokat biztosítani, tekintet nélkül arra, hogy tizenkilencen foglalkoztatják-e benne, vagy huszan. Mert amilyen helyes és üdvös az, hogy egyetlenegy balesetnek kitétt munkást, vagy azt alkalmazó kispapost sem volna szabad annak a bizonytalanságnak s esetleg biztos nyomornak átengedni, amely reájuk nem biztosított baleset alkalmával vár, épp oly bizonyos az is, hogy egyetlenegy munkaadót sem volna szabad az e biztosítással járó költségekkel megterhelni, akinek üzemében bármily nagy munkáslétszám mellett is baleset-veszély nem fenyeget. S amily gondos előrelátással intézkedik a törvényjavaslat az előbbi eshetőség tekintetében, amikor előírja, hogy a miniszternek jogában áll az alkalmazottakra nézve különös baleset-veszéllyel járó munkákat és üzemeket még abban az esetben is a biztosítási kötelezettség alá vonni, amikor azokban ötnél kevesebb munkás van alkalmazva, épp úgy nem ártana az utóbbi eshetőségre való tekintettel a miniszternek jogot adni arra is, hogy a biztosítási kötelezettségtől fölmentesse azokat az üzemeket, amelyekben balesetveszély nem fenyeget 20 munkásnál nagyobb létszám mellett sem.

Határozott kifogásunk van a törvényjavaslatnak 21—24. §§-ai ellen, amelyek a lé-

tesítendő balesetbiztosítási pénztárnak a fennálló betegsegélyzőpénztárakhoz való viszonyát szabályozzák, azaz alig szabályozzák, mert hiszen azok terhein csak annyiban könnyítene, amennyiben a biztosítottak elhalálása esetén a hátramaradottakat megillető temetkezési segélyt a betegpénztárak helyett a jövőben a balesetbiztosítási pénztár lesz köteles megtéríteni. Pedig a betegsegélyzőpénztáraknak e tekintetben tételes törvényen alapuló szerzett jogaik vannak. Az ipari és gyári alkalmazottak betegség esetén való segélyezéséről szóló 1891. évi XIV. t.-c. 10. §-a ugyanis csak addig kötelezi a betegsegélyzőpénztárakat 20 héten át való ingyenes gyógykezelésre, gyógyszerközből és orvos-számban való részesítésre, táppénz nyújtására stb. a baleset folytán megbetegedett alkalmazottak tekintetében is, „amíg a munkásoknak balesetek esetére való biztosítása külön törvény által szabályozva lesz”. A betegpénztárakra rótt ez az ideiglenes kötelezettség tulságos terheket vet azokra, úgy hogy e körülmény folytán sem képesek köteleseiknek a szükséghez mérten megfelelni, orvosaitak megfelelően díjazni, tartalékalapjukat megalapítani stb. Most, hogy a szóban levő kötelezettség lejártának időpontjához kötött feltételt be fog követheteni, nem volna szabad e terheket továbbra is az anyagi zavarokkal küzdő pénztárakon hagyni. Igaz, hogy a balesetet szenvedett munkások megsejtlésük első napjától fogva orvosi segélyre, gyógyszerre, gyógyszerközökre és a fenntartásukhoz szükséges anyagi eszközökre a legnagyobb mértékben vannak ráutalva, s az is igaz, hogy a balesetbiztosítási pénztárnak a kérését megállapítása és az igények megítélése humanosabb időt vehet igénybe s ez idő alatt nem szabad, sőt irtozatos embertelenség lenne a munkást szerencsétlen sorsának átengedni. De ebből csak az következik, hogy a baleset folytán sérültek ellátásáról már elejétől fogva az erre berendezett betegsegélyző-pénztárak gondoskodjanak, de ne a saját budgetjük, hanem a balesetbiztosítási pénztár terhére, amely kötelezettség a betegsegélyző-pénztárnak a fölmerült költségeket megtéríteni. S miután az orvos is sokkal nagyobb mértékben vétetik igénybe balesetek által okozott bajoknál, mint a más természetű betegségeknél, mert ott sebészi beavatkozásra van legnagyobbbrészt szükség, nagyon méltányos lenne, ha a balesetbiztosi-

gatással szolgálják föladataikat. Ezek közül érdekes az Illinois államban most tervezett, s már a törvényhozás elé javaslat formájában terjesztett segítő mód, amely szerint minden vak embernek, aki nem áll valamely jótékony intézmény gondozásában és aki már öt éve lakik az állam területén, közpénzből évi 150 dollár, mintegy 750 koronányi nyugdíj volna adandó.

A vakok képzésére az első rendszeres kísérletet Haüy királyi tolmács tette először François Leseurrel, utóbb más tizenegy gyermekkel. A vakok képzésére való első intézetet is ő teremtette meg Párisban 1784-ben. A második volt a liverpooli (1791), a harmadik és negyedik az edinburghi (1793) és bristol, az ötödik és hatodik a dublini és londoni. A berlini szintén Haüy alapítása 1808-ban. Péterváron ugyancsak ő tette az első kísérletet a vakokat képző intézettel. Bécsben már a múlt század legelején (1804) Klein próbálkozott a vakok rendszeres képzésével. A bécsi intézet 1808-ban keletkezett és 1816. óta nyilvános jellegű. A prágai is 1808-ban keletkezett, az amsterdami 1808-ból, a kopenhágai 1811-ből való. A magyarországi vakok képzésére 1825-ben Pozsonyban alapították meg az első intézetet, mely 1827-ben Budapestre költözött s itt 1835 óta mint állami jellegű működik.

A vakok képzésére rendelt intézetek mennyisége dolgában mindenütt elhagytak bennünket. Ausztriában 1893-ban tizenhat intézmény állott a vakok rendelkezésére. Közülük tíz nevelő- és tanítóiskola volt, hat pedig foglalkoztató, illetve ellátó. Az osztrák intézetek közül kettő tartományi jellegű, a többi magánvállalkozás vagy alapítvány, amelyek kormánytámogatásban részesülnek. A tíz osztrák nevelő- és tanító-intézetben 529 növendék kiképzéséről történt 1893-ban gondoskodás. Az osztrák felnőtt vakok intézeteinek pedig ugyanakkor 237 bennlakója volt. A vakok tanításáról Ausztriában 137 tanító gondoskodott, akik közül huszonhárom maga is vak.

Mennyiség dolgában Angolország és Irland, ahol huszonnyeg nyilvános és huszonhárom magánintézmény van, látogatottság tekintetében pedig a vakok intézetéinél Németország vezet. 1892-ben már harminchérom ilyen nyilvános intézete volt Németországnak, amelyekben 2114 növendék kapott oktatást s amelyek 2389 volt növendék további támogatásával is bibelődtek. Ez intézetek közül négy csak a vakok képzésének előkészítésével foglalkozik, illetőleg menedékház-jellegű. Poroszország tizenöt intézetében 1895-ben 1132 növendék (701 fiú és 431 leány) tanult. Bajor- és Szászországban három-három nevelő- és oktató-intézet működött 187, illetőleg 113 növendékekkel. Franciaország tizenhat intézetet állított a vakok képzésére, közülök egy, a St. Hippolyte du Fort-i protestáns jellegű. Amerika ebben az emberbaráti munkában negyven intézményével vesz részt, közülök harminckettő az Egyesült Államokban van. Még Svájcban is négy magánintézet áll a vakok képzésének szolgálatában. Ha már most tekintetbe vesszük, hogy olyan kis fejedelemsegekben is, amilyen Mecklenburg-Schwerin, Sachsen-Weimar, egy-egy vakképző-intézetre akadunk, ha tekintetbe vesszük továbbá, hogy Horvátországnak is két vakképző-intézet van, akkor tudjuk csak igazában megítélni, hogy e téren mennyire elmaradt Magyarország, amely még 1900-ban is csak egy és pedig állami vakképzővel rendelkezett.

A vakok képzésére és támogatására rendelt intézmények jellege, költségeinek fedezése és tanításainak terjedelme természetesen különféle. Poroszországban a Landesarmenverband kötelese a vakoknak gondját viselni, vagyis az őket ellátó intézetek és a tanítás költségeit fedezni. A helybeli vakokról az illetékes község gondoskodik, de az 1891. évi július 11-iki törvény alapján követheti az Armenverbandtól a költségek kétharmad részét. Anhalt hercegségben a vaknevelő-intézet fenntartása az Armenverband kötelesege.

Württembergben és Hessenben az Armenverband fizeti közvetlenül az egész költséget.

Poroszországban a vakok képzését, miután az 1875. évi július 8-iki törvény 4. szakasza és a Provinzialverordnung 120. szakasza erre jogot ad, a Provinzialverbandok vették át. Boroszloban és Frankfurtban a vakok középjellegű magán-alapítvány, internátussal. A jómódúak fizetnek, a szegényebbek ingyen alapítványi helyet kapnak, vagy az Armenverband fizet érettség. Berlinben és Lipésben városi a vakok nevelése, Münchenben, Drezdában, Badenben, Ilversheimban, Friedbergben, Weimarban állami.

Németországban a vak gyermekeket tulajdonképpen otthon kell nevelni s ez érthető is, mert az összes vak gyermekek elhelyezésére elegendő intézet nincs. Hiszen Poroszországban 1895-ben 21.442 vak volt, akik közül csak öt percent volt vakok menhelyében és nevelőintézetekben elhelyezve. A legtöbb német vaknevelő továbbképzéssel is össze van kötve. Berlin városa 1883-ban ilyen külön iskolát is nyitott, melyben természetesen nincs internátus.

A vakok intézeteiben a tanítás terjedelme és foka nagyon különböző és a dolog természeténél fogva nagy átalakulásokon ment át. A növendékeket előbb az általános elemi ismeretekbe vezetik be mindenféle módszerekkel, amelyek ismertetése e cikk keretén kívül esik, azután gyakorlati életpályákra készítik őket elő. Angolországban még a varrógéppel való bánásra is kitanítják őket. A fő mindenesetre a kézügyesség elérése, s ezen a téren bámulatos eredményeket érnek el. A külföldön esztorgályozásra, pokróckészítésre, cipővarrásra, hálózóvársra, kötélvársra és babaruhavarrásra tanítják a vakokat; Budapestten kosarat, székét fonnak, kofét kötnek, s a leányok különféle kézimunkát végeznek. A zene és ének általában nagy szerepet játszik a vakképzésben, s a zenei kiképzést csak orosz földön hanyagolják el. A budapesti vakok-inté-

ási pénztár a gyógykezelő orvost külön honorálná. Ez egyébiránt nemcsak a méltányosság parancsa, hanem az orvosok joga is. Hiszen ők a betegpénztárakkal való szerződésről lépés idején köteleseiket abban a tudatlan vállalták el, hogy a baleset folytán előálló betegségeket csak addig lesznek kötelesek kezelni, amíg „a munkásoknak balesetek esetére való biztosítása külön törvény által szabályozva nem lesz”. (1891 : XIV. t.-c. 10. §-a.) Egyébiránt az orvosoknak jogállása nem talált elég tüzetes szabályozásra a törvénytervezetben, amiről orvosi szakkörökben még elég szó fog esni, amin azonban könnyű lesz segíteni a törvényjavaslat néhány szakaszának módosításával s a végrehajtási rendelet megfelelő szövegezésével.

Ez apró szépséghibákat nem tekintve, a törvényjavaslat nemcsak nagyban és egészben, hanem legapróbb részleteiben is egy nagyszabású, széles koncepciójú, teljesen és mélyen átgondolt egész munka, amely dicsőségére válik szerzőinek: Szerényi József miniszteri tanácsosnak és dr. Navratil Ákos jogakadémiai tanár és miniszteri fogalmazónak. De nem kevésbé válik dicsőségére Láng Lajos kereskedelmi miniszternek is, aki őket erre a munkára kizemelte s munkájuk eredményét, két hatalmas 766 oldalra terjedő kötetet a széles nyilvánosság elé bocsátotta.

A legnagyobb érdemet azonban az országgyűlés szerzhethet meg magának, ha felretelve pártgyűlölséget és haszontalan időfecsérelést, komoly munkára adná magát s a törvényjavaslatot mihamarabb törvényerőre emelné.

Az obstrukció.

Budapest, május 7.

A t. Ház mai ülésén már gróf Apponyi Albert elnökölt, s a jegyzőkönyv hitelesítése után nyomban megerősítette a miniszterelnöknek a tegnapi zárt ülésben tett nyilatkozatát. Igenis, tudott a mentelmi ügyek elhalasztásának tervéről s olyan jelentéktelen kérdésnek tartotta, hogy nemis szólt róla elnöktársainak. De a képviselőház tartja egyszerű s mindenkorra kizártnak, hogy az elnöki székből bárki is pártpolitikai célokot szolgáljon. Az elnök után napirend előtt szót kért Hodossy Imre is, akinek négy évvel ezelőtt mondott beszédéből tegnap Ráth Endre felolvásokat tartott. Hodossy az utolsó betűig fenntartotta szavait,

de egyet konstátált. A törvény szerint annak idején, ha a kormányt vád alá helyezték, független esküdtbírósg fog itélkezni, vajjon jogosult volt-e az obstrukció, s az kergette-e az országot ex-lexbe, vagy a kormány hibája? Hát ő nem tud olyan független bíróságot elképzelni, mely az obstrukciót igazolni, ezt a kormányt pedig hibázatni tudná. Ennyit mondott Hodossy a többség tapsai között.

Azután Lengyel Zoltán a miniszterelnöki jelentés kinyomatásának nagyfotosságu kérdéséről délután két óráig ragyogtatta azt a tehetőségét, hogyan lehet a cemmírről semmit mondani órákon keresztül.

Holnap a kvóta-küldöttség megválasztása is napirenden lesz...

A képviselőház ülése május 7-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után a következő elnöki enunciaciót teszi: Mielőtt áttérnénk a tanácskozás folytatására, nekem kell a tegnapi itt fölmerült incidens szempontjából nyilatkozatot tennem. A Ház tegnapi ülésének vége felé magánúton közölhettem velem a képviselő négyelvénynek az a feljegyzés, amelyhez a miniszterelnök is hozzájárult, hogy nem célszerű és nem helyes most, amidőn a képviselőház első kötelesege az alkotmányjogi szempontból abnormis helyzetből kibontakozni, egyéb tárgyakat napirendre tűzni, kivéve olyanokat, amelyeknek napirendre tűzése a képviselőháznak valamely alkotmányos, vagy pedig a házszabályok szerinti kötelesege.

Ebből a szempontból fölmerült az a nézet hogy helyes és célszerű volna a mentelmi ügyeket, amelyeket én javasoltam április 29-én a Ház mai, azaz május hó 7-én tartandó ülésének napirendjére kitűzteni, egyelőre a napirendről levenni és folytatni azokat a tárgyalásokat, amelyek közvetlenül összefüggnek a mai alkotmányjogi helyzettel: tudniillik a miniszterelnök jelentése fölötti intézkedésnek és azután az ugynevezett indemnitás-javaslatnak a tárgyalásával. En ezt a feljegyzést a magam részéről egészen helyesen tartottam és kijelentettem, — mindig csak magánúton — hogy nekem a célba vetni indítvány ellen semmi kifogásom nincs. Egyúttal azonban kijelentettem azt is, hogy nem tartanám célszerűnek, hogy ezt az indítványt az elnöki székből én magam, vagy elnöktársaim tennék meg, még pedig azért, mert a mai időkben a napirendnek ilyen megváltoztatásának kétségtelenül egyik, vagy másik irányban politikai céllal tulajdonították volna. Ez az egyszerű tényállás. Ebből — gondolom — konstátálható az, hogy itt sem az elnöki tekintélynek mellőzése, sem pedig az nem forog fenn, amit méltóztassanak egyszer és mindenkorra kizártnak tekinteni, hogy az elnöki székből bármilyen politikai céllal, szolgálataiban állának akár én, vagy állna bárki, aki ezen székből velem együtt ül. (Élénk helyeslés.)

Hodossy Imre: A tegnapi ülésen megjelenni akadályoztatva volt; utólagosan tudta meg a lapokból,

hogy a Háznak egyik tagja az ő 1899. január 4-én tartott beszédéből számos idézetet olvasott fel, amely beszédét ő a Benffy-léle kormány ellen fölött obstrukció során mondta el a képviselőházban. Felvetettük itt — folytatja a szónok — hozzám intéztetett az a kérdés, hogy vajjon azon alkotmányjogi tételeket, amelyeket én ott, a törvényekre hivatkozva kifejtettem, fenntartom-e? Igen természetes, hogy azokat a tételeket, amelyeket én ott a törvényre hivatkozva kifejtettem, egész terjedelmében fenntartom. (Élénk éjjezés a szélsőbaloldalon.)

Szabó György: Várjak meg a végét!

Hodossy Imre: Hiszen ezek a tételek nem az én találmányaim; azok minden közjogi könyvből olvashatók. Azok fennállása nem függ sem az én elismerésemtől, sem bárkinek elismerésétől: ezek törvényeinkben vannak benn. Röviden azok a tételek, amelyeket ott kifejtettem és amelyek tegnap itt idéztettek, a következők: hogy a magyar alkotmányos törvények szerint a törvényhozás által meg nem szavazott adókat sem önként fizetni, sem pedig a kormánynek behajtani semmiféle szin és ürügy alatt sem szabad, hogy ez minden körülmények között törvénybe ütközik, hogy a kormánynak a törvényben nem gyökerező, törvényre nem alapított rendeletekkel, ugynevezett pátensekkel Magyarországon kormányoznia nem szabad és hogy mindezeket semmiféle módon gyakorolni úgy nem lehet, hogy az az eljárás a törvénybe bele ne ütközzék. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezek alkotmányunknak ma is teljes érvényben fennálló, régi alapörvényei. 1848-ig ezen alapörvényeknek, sajnos, semmi szankciójuk nem volt. Ugy fogta fel akkori alkotmányunk a dolgot, hogy a király maga az, aki kormányoz, a királyt pedig felelősségre vonni, ha ez ellen vétett, nem lehet.

Másképp áll a dolog 1848 óta. Az 1848. évi III. törvények világosan megszabja azokat a súlyos következményeket, amelyeknek a magyar felelős kormányt magát kiteszi, ha ezen törvények ellen vét. A többi közt azt mondja ugyanis az 1848. évi III. törvények 32. §-a, hogy a miniszterek feleletre vonatknak „minden oly tetért, vagy rendeletért, mely... az alkotmány biztosítását, a fennálló törvénynek rendeleteit... sérti s általuk hivatalos minőségben követték el, vagy illetőleg adták ki.

Ha törvényben nem alapuló rendeleteket ad ki a kormány, vagy pedig ha a törvényhozás által meg nem szavazott adót behajt, akkor világosan az alkotmány biztosítását és a fennálló törvények rendeleteit sérti, ezért tehát felelősségre vonható. Ha már most ezen súlyos következmények és esetsőségek tudatában a kormány mégis a kormányzatot tovább folytatja és a kormányzat folytatását fenntartani kívánja, ezt megteheti; de ránevezte itt az a kérdés, hogy vajjon azon, az 1848-iki törvényben, nevezetesen a III. törvények 33., 34. és 35. §-ban kontemplált független esküdtbírósg, amely esetleg abban majd itélni fog, az fogja-e találni, hogy az obstrukció, amelyet ma itt látunk, indokolt volt vagy azt jogja-e látni, hogy a kormány eljárása ezzel az obstrukcióval szemben volt-e indokolt. E szerint fog itélni így vagy amúgy. Ezen fordul meg az egész dolog. És én azt hiszem, hogy oly bíróság, amely azt találja, hogy ez az obstrukció indokolt, alig képzhető. (Élénk helyeslés jobbfelől és a középben. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Szatmári Mór: 1898-ban az tetszett mondani, hogy az obstrukció sem ok!

Hodossy Imre: Azért néztem az, hogy oly bíróság nem képzhető, amely a kormányt elítéli azért, hogy ezzel szemben a kormányzat folytonosságát saját

zetéből sok jó zongorahangoló s egész szervezett zenekarok kerültek ki. A vak zongoramesterek sem ösmeretlenek. Külföldön, Franciaországban és Svájcban, hangszerelést és zeneelméletet is tanulnak.

Ez már mind kenyérkereső munka, aminek értékesítésében mindenütt, külön társadalmi szervezetek gyámolítják a vakokat. Ilyen a Budapesti Vakok Gyámolító Országos Egyesület, valamint a Vaszary hercegprimás elnöklete alatt álló, Rákos-Szent-Mihályon székelő „Szeretők” nevű intézet. Ilyen munkaközvetítőket találunk Németországban, Franciaországban, Angolországban, az Egyesült-Államokban, Dániában és Hollandiában. A vakok támogatásának ez a betetőzése. Mindenesetre értékesebb társadalmi munka, mint a vakoknak apólo-intézetekben való elhelyezése, bár az ilyen intézmények jogosultságát sem lehet kétségbevonni.

A fődolog és teendő első sorban az, hogy a vakokat emberekké, a társadalom és a nemzeti munka hasznos tagjaivá tegyük. Ez csak a külföldi foku vakképző- és foglalkoztató-intézmények által érhető el. Az emberszeretnek ez a munkája, mely ezen a téren a köz- és magánjótékonyosságra vár, egyúttal közgazdasági feladat is, amely módot nyújt arra, hogy aránylag kevesebb áldozattal és kisebb áldozatkészséggel lehetővé tegyük az összes vakok segítését. Ha minden vakot kiképezetünk, kenyérkereső pályához juttatunk, terhetek voszunk le a társadalom és a közjótékonyosság válláról.

Erre a tudatra nálunk úgy a társadalom, mint a kormány csak az utóbbi időben ébredt, amint ahogy szociális törvényhozásunk is általában egészen új keletű. De még mindig nem a törvényhozás cselekszik, amelynek a közjogi viták-tól alig van érkezése egyéb modern törvényhozói munkára. Az iniciatíva csak a miniszteri bürokráciától indul ki s rendeletekben nyilatkozik meg, melyek nem mindig mondhatók a legerősebbeknek. Az intezivebb munka 1900-ban kezdődött, amely

esztendőben a közoktatásügyi miniszter felhívást intéztetett a törvényhatóságokhoz és közölte velük a siketnémák és vakok számára felállítandó intézmények alapításának módozatait és költségeit. A felhívásra Kolozsvárott vakok, Kecskeméten pedig siketnémák és vakok-intézetének felállítására mutatkoztak hajlandóknak a törvényhatóságok. 1901-ben Kolozsvárott csakugyan megnyitott az államilag segélyezett városi vakok-intézet, továbbá Kecskeméten és Jolsván a szintén államilag segélyezett községi siketnémák és vakok intézete, amelyhez 1902-ben még a szegedi ugyanevű állami és községi segélyből alakult siketnémák- és vakok-intézet csatlakozott. E szerint tehát a horvátországi két intézetet kívül öt olyan intézmény volna már az országban, amelyek a vakok képzését, ha nem is kizárólag, de legalább kis részben valamennyien ellátják.

A kormány 1900. évi működéséről és az ország közállapotairól szóló jelentésében a közoktatásügyi miniszteriumra vonatkozó részben az is olvasható már, hogy a siketnémák vázai intézetével kapcsolatosan szervezett tanítóképző-tanfolyam olyan feladattal ruházott fel, hogy a siketnémák, vakok, képzhető hülyék és beszédhibában szenvedők oktatására egyaránt képesítsen; s a gyógypedagógiai szaktanítók a rendes elemi iskolai tanítóktól eltérő fizetési osztályokba soroztattak és külön szolgálati és fegyelmi szabályzatot kapnak. Arra is gondot fordít a miniszter, hogy az iskolaorvosi intézmény a gyógypedagógiai intézményekre fokozatosan kiterjesztessék.

A kormány 1901. évi jelentéséből pedig az tűnik ki, hogy a közoktatásügyi miniszter intézkedett, hogy ott, ahol a siketnémák és vakok oktatására külön szakiskolák nincsenek, a tanítók jutalmazás fejében foglalkozzanak oktatással, hogy az oktatás speciális módjainak megismertetésére az érdekelt tanítók, lelkesek és szülők számára népszerű ismertetést adott ki, hogy továbbá elrendelte a vakok speciális tantervének

megállapítását. Emellett azonban arról is panaszkodik a miniszter, hogy az iskolaorvosi tanfolyamon a fogyatékosok és azok oktatásügyének kezelése dolgában az orvosok részéről nem elegendő az érdeklődés, ami természetesen akadály a fogyatékosok oktatásával foglalkozó tanárok és iskolaorvosok egymást kiegészítő működésének.

A küzdelmet, ebből a néhány hivatalos adatból elég világosan megállapítható, a szakkormány a legnemesebb intencióktól eltelve, az egész vonalon fölvetta a vakok képzése érdekében. Ennek a munkának azonban aránylag kevés a látzatja s ez is kétes értékű.

Az 1900. évi jelentés szerint Magyarországon, az egyetlen budapesti tanintézetben csak 121 vak képzéséről gondoskodtak, a horvátországi két intézetben pedig 33-óról. Az 1901. évi jelentés szerint a budapesti és az új kolozsvári vakok-intézetében azonban még kevesebből, mindössze 111-ről, amott 94-ről, emitt 17-ről. A kecskeméti és jolsvai két vegyes siketnémák- és vakképző-intézetnek ugyanakkor negyvenegy növendéke volt, akik közül — az kimutatva nincs — legfőlebb tíz-tizenkettő lehetett vak. Más vakképzésről még mindig nem tud a miniszteri jelentés.

A vakoknak és siketnémáknak egy intézetben való elhelyezése, képzése különben is kétes értékű kísérlet. Először is a párisi vakok-intézetnél próbálkoztak vele, mikor a Hayy-féle alapítást 1791-ben a Cölestin klastrombeli siketnémák-intézetével egyesítették. Négy év múlva elválasztották a két intézetet, ahol a növendékeknek önállóításra való kiképzését veszélyeztette az, hogy a vak volt a siketnek a file s a siket a vaknak a szeme. Napoleon a „Quinze-vingts” felnőtt vakok menedékházával egyesítette azután a kiskorú vakképzését, amiből újabb kalamitások származtak, úgy hogy Hayy ott is hagyta az intézetet. Zeune, a berlini intézet első igazgatója is ajánlotta a vakok és siketnémák együttes elhelyezését, de az ő terve is már a múlt század elején

felelősségére tenntartotta. (Élénk helyeslés jobbfelől és a közepén.)

Elnök: Mielőtt tovább mennénk, megállapítom, hogy a Ház fékét órákor tér át a tegnapi maradt interpellációkra.

(A kormány jelentése.)

Lengyel Zoltán: A kormány jelentéseiről szól s kibeszéli az ülést, közben az elnök tíz percere föl-függeszti az ülést, mely után Lengyel Zoltán folytatja előadását.

(Napirend vita.)

Elnök: Megállapítja a holnapi napirendet. Első pontnak javasolja kitűzni a kvóta-bizottság megválasztásáról szóló határozati javaslatnak tárgyalását. (Eltérő-mondások a szélsőbalon: Első pont az irományok, a jelentések.) Az irományok csak akkor képezik a napirend első pontját, ha aznap érkeznek be. Ha egy iromány fölött önálló, elvi vita lejtődik ki, akkor az már külön tárgyat képez. (Tiltakozás a szélsőbalon.) Javasolom tehát, hogy holnapra a napirend első pontja a beérkező irományok után a kvóta-bizottságról szóló határozati javaslat legyen, a második pontja a miniszterelnöki jelentések fölötti folytatásos tárgyalás, harmadik pontja az indemnitás, az ülést végén pedig elővendők volnának a máról lemaradó interpellációk.

Lengyel Zoltán, Rakovszky István és Holó Lajos hozzászólása után a Ház elfogadja az elnöki javaslatot.

Elnök: Az ülést két órákor bezárja.

BELFÖLD

Egy főispánról. Kevés főispánját az országunk érzi az a kitüntetés, amelylyel az obstrukció díszpennája, Bartha Miklós ma illeti báró Wesselényi Miklóst. Szilágymegye főispánját ugyanis a hazafiai érdemnek egyazon rangjába helyezi Öváry Ferenczel, aki e héten kilépett a szabad-élvűpártból s leletta mandátumát. Mivel szolgált rá báró Wesselényi e kegyre? Nyilván azzal a kurucos beszéddel, melylyel megyéje törvényhatósági bizottságának közgyűlését a minap megnyitotta. Mi azt hisszük, hogy ezt a beszédet Bartha Miklós alaposan félreértette. Az a beszéd, akármilyen kurucos volt a hangja, nem lehetett ellenzéki beszéd. Egész egyszerűen azért nem, mert báró Wesselényi nem mondott le főispáni állásáról, ami természetesen is kötelesség annyi jelent, hogy a báró ur egyetért a kormány s a többség politikájával. A főispán a kormány s a törvényhatóság élére állított bizalmi ember. Hogy egy hivatalban lévő főispánnak ellenzéki állásfoglalást imputál, az bizony nem válik dicséretére Bartha Miklós józan ítéletének és jó izlésének.

Nemzet és dinasztia. Szemre Miklós érdekes ember. Es értékes is. Eredeti koponya, erős lélek, rendkívüli energia. Szükszavú, bár mindig akad mondanivalója. S amit mond, azon mindig rajta van egy önálló egyéniség zománca. A szeme nem akad meg olyan dolgokon, amiket a köznap

ellenzésre talált. Nem helyes tehát ezt a rendszert nálunk most meghonosítani akarni, ám-bár a gyógypedagógia tanerői ilyen irányban képezetnek. A tanerők ily irányú képzése csak arra a célra fogadható el, amit már a nagy Diesterweg ajánlott, t. i. hogy ott, ahol a vakok és sikeknémák képzésére külön intézetek nem állíthatók, a vak és sikeknéma gyermekeket 12 éves korukig az elemi iskolákban az ilyen vegyes képzésű szaktanítókat taníthassák, úgy ahogy. Ez a képzés csak mint minimum fogadható el s csak arra az átmeneti időre, amíg megfelelő számú és megfelelő berendezésű külön szakiskolák lesznek emelhetők ugy a vakok, mint sikeknémák képzésére.

Azaz elvőre tisztában kell lennünk, hogy ugy a vakok, mint a sikeknémák képzése csak speciálisan erre a célra berendezett külön intézetekben lehet tökéletes. Es tökéleteseknek kell az ily intézeteknek lenniök, különben meg sem közelíthető velük a cél s a költség, amit rájuk fordítunk, kárba vészett, mert a csak ugy ahogy képzett vakok és sikeknémák önállóan nem kereshetnek s tovább is a társadalom vagy a közjótékonyosság terhére lesznek.

Magyarországon körülbelül huszezer vak ember van, akik közül vagy háromezer a tankötelek. Oktatásban azonban alig százötven részesül. Igen nagy elmaradottság ez. A sikeknémák száma alig valamivel több az országban, mégis négyannyi tankötelek részesül már közülük oktatásban, mint a vakok közül. A kormány és társadalom tevékenysége most is inkább a sikeknémák képzése felé hajlik. Tíz intézet és tanfolyam áll már ezeknek a rendelkezésére, a budapesti, váci, keceméti, aradi, kaposvári, temesvári, kolozsvári, szegedi, jolsvai, egri, nem is szólva a budapesti izraelita sikeknémák képző-intézetéről. Kettő, a székesfehérvári és ungvári készülében van, s több helyütt, például Pozsonyban, már számbavehető töké van ilyen intézet alapítására. Te-

ember is meglát. Ugy vannak valahogy megalakotva az ő látószervöl, hogy a dolgokban legghamarább es legjobban azokat a rejtettebb vonásokat fedezik fel, melyek mintegy folytatásai az ő vágyainak, álmainak s gondolatainak. Nála a világ igazán az, aminek az idealista bölcselek tartják: projekciója egy énnak. Aki őt ismeri, megérti tüstént, mit jelent ez: „Die Welt als Wille und Vorstellung“. Mostanában is akadt megint mondanivalója Szemere Miklósnak. Ma jelent meg egy röpirata, melynek a cílja az, hogy *királypód tegye a magyar nemzetet és magyar nemzetivé a királyságot*. Az eszme, melyet felvet, első színe bizarnnak látszhatik, de legalább is érdekes. Erős főrendiházat akar, mely a dinasztikus és a nemzeti eszme egybeáramlását sikerrel tudná közvetíteni. Minden tisztességes honpolgár, ki életét önzetlenül, becsületesen a köznek szenteli, nyerve el királytól a nemességét, s minden nemes, aki a 3000 forintos adócsenzust megüti, legyen örökös jogon tagja a főrendiháznak. A szerző e reform várható hatását így írja le:

A megifjodott főrendiház legmélyebben fog gyökerezni a nemzet testében és véreben. Es ez által a monarchikus princípium legívőbb támaszai lesznek „épp az ideális lelkű kis emberek“.

Ha velünk a jó sors, megérjük végre, hogy az uralkodóházhoz lesz fűzve valahára ez a had — mindkettőjük és az ország érdekében, — és érezni fogja a dinasztia, hogy ennek a büszke népnek erős a karja és — lelke szinarany.

Ma ez segíthet, meglátja a nép ott fenn ragyogó vezérsíllagát: „a monarchikus magyar eszlágot!“

Reménybeli részesévé óhajtom tenni a törvén: hozásnak azt a sok százezerre menő nemes embert, akit magyar gentrynek csutolnak, oda akarom kapcsolni ezt a hatalmas, ma jórészt földnélküli — szocializmus felé hajló szellemi proletárnak induló, de gondolkodó, tehetséges elemet a szent koronához. Válgék acollá a magyar király kezében a nemzet jóvendő nagy céljaira.

Akarok egy főrendiházat: „legszelemből — a nép szivébe menő és gyökerező történelmi monarchikus alapon.“

Pénzbe nem kerül, számszerint alig jön be néhány új ember, de politikai, erkölcsi hatásában megmérhetetlen. Összegyúrja a hazafias, de irigykedő és kicsinyes látkörű magyar társadalmat egy telvönvással.

Érdekes röpiratát a szerző a következő leendőtes felhívással fejezi be:

Hazámiai, testvérek, félre minden kicsinyes buzavonával, üszetartás!

Nyujuisuk egymásnak a béke áldásos o'ajágát: Bécsen átszűrt kékvérű „Majoratsherrek“, legpírosabb, — vagy ha jobb tetszik — legkékebb vérű koldusokra támaszkodó ősi szittyák, aranyozott ciméri, gyémántkoronás, fényes, modern „lett és leendő“ nagyságos, méltóságos és kegyel-

mes urak Számítsa magát kiki oda, ahova akarja — de érdemelje ki mindnyájunk lelkiszerete (ha magába száll) az önzetlen magyar hazafiasg aranyarkantyuját.

Nyujuisuk egymásnak becsületese jobbnak az őszinte politikai társadalmi irigyre.

Kiábrándulás. A függetlenségi pártban — ugy látszik — már kezdődik a kiábrándulás. Nem fenéki tejjel ott már minden. A higgadt főjelek észreveszik immár, hogy mely kezekbe jutottak s hogy az obstrukció útja zsákutcába vezet. Ezt a hangulatot érdekesen adja vissza a *Magyar Szo* alábbi tudósítása:

A függetlenségi párt egy kiváló tagja ezeket mondotta e sorok írójának a párt további magatartására nézve:

— A függetlenségi párt nem fogja obstrukcióját újabb tárgyakra kiterjeszteni. Folyton gyarapodik azok száma, akik utólag belátják, hogy elhúzótt lépés volt az indemnitás megakadályozására vállalkozni. Elhibázott lépés volt, mert ellenhatás szül országzászerte. Egyszer szaporodnak a törvényhatóságok bizalmatlansági nyilatkozatai és mind halhálóbóbb lesz azoknak felajdulása, kiket gazdasági téren az obstrukció súlyosan érint. Ha az indemnitás ellen nem léptünk volna fel, az ellenzéki küzdelem teljesen megőrizte volna a nemzeti ellenállás magasatos jellegét. Régen, nagyon régen vagyok képviselő, de sohasem tapasztaltam oly erős nemzeti felbuzdulást mint most, a pártunk mellett, a katonai javaslatok ellen. Az obstrukciónak a felhatalmazásra való kiterjesztése ezt a felbuzdulást ellensúlyozza és esökkenti. *Attól félek, hogy a köztölemény, mely a katonai kérdéseken velünk volt, ellenünk fordul.*

Egy másik nagynevű tagja a pártnak ezt mondotta:

— Folyton terjed a pártban a kiábrándulás. De most már csak annak az álláspontnak van jogosultsága: folytassuk becsülettel, amit megkezdettünk. *Csak egyre kell vigyázni, arra, hogy a párt újabb megfontolatlanságra ne ragadtassa magát.* Hiszem is, hogy ez nem fog bekövetkezni, mert Polányi lejárta már magát. Eddig ugyanis ő volt az, aki a pártot egybe-másba beleuragatta, főként a botrányokba. Hát a kijózanodás megvan. A párt komolyabb elemei irtóznak a botránytól és nyíltan azt hangoztatják, hogy ezzel a lehető legghamarabb elprédálja a függetlenségi párt azt a nagy erkölcsi tőkét, amit a katonai javaslatok elleni küzdelemmel szerzett.

A magyar-horvát pénzügyi egyezmény. Zagy-rábból távratolták: Ma délelőtt 12 órákor a regnikorús küldöttség ismét ülést tartott, amelyben végleg megállapították a magyar renunciumra adandó válasz szövegét. Ezután Vrbanics indítványát tárgyalták, amely szerint a bán felkérendő, hogy teresszen elő

nem tanul valamely olyan mesterséget, amelyből később ugy ahogy eláthassa magát.

Nálunk különösen fontos e kérdés, mert 1901-ben azoknak a községeknek a kivételével, amelyekben ötnél kevesebb határoztalan trachomás találtatott, 45439 trachomás betegot és 6781 gyanusnat kezeltek. Ahol a vakok számának gyarapítására alkalmas ilyen speciális járványos betegséggel is küzdeni kell, ott kétszeresen fontos a vakok képzésének tökéletes kifejlesztése. Hisz Magnus a boroszlói vakok-intézetben megállapította, hogy az intézetbe járó növendékek közül csak tíz percent született vakon, kilenc percent esik szemsérülésre, tíz percent a látóideg sorvadása, tízonnolc percent kiütéses betegségre (himlő), és harmincnégy percent gemnyedő szemgyuladás folytán vakult meg. Tehát a legnagyobb kontingens, még a kiütéses betegségekbeől következőknek is majdnem kétszeresét, az ilyen természetű betegségek szolgáltatták, amilyen a trachoma is.

Ez a speciális helyzet írja elő a marsrutát. Nem szabad tévováznunk. Társadalomnak, államnak, magán- és köztökönyvságnak össze kell fogniok, hogy a lehető leggyorsabban kellő számú vakiskola, tanfolyam és foglalkoztató-műhely álljon a vakok rendelkezésére. A tanárokat pedig legalább felerészben toborozzuk a nők közül: ezek olcsóbb munkaerőt és több türelmet visznek magukkal arra a pályára, amelyen a világtalanoknak világot kell megnyitnunk. A svédországi viszonyok e részben tanulságos példakkal szolgálhatnak, mert ott a gyöngelműjeüknek harminkét intézetet (harmincöt közül) vezetik nők és az 1865-ben megnyílt helsingforsi vakok-intézetben is nők látják el az oktatást. A mellett, hogy a vakok képzését olcsón és jól láttathatnók el a nőkkel, így még a nőkérdés megoldása terén is számottevő lépést tehetnénk.

jelentést arról, vajjon az államjóságok, épületek és egyéb közjavak, amelyek Horvátország és Szlavonország területén vannak, a magyar vagy a horvát országos kinstár nevére vannak-e telekkönyvileg írva, mert csak az utóbbi volna a helyes. Az indítványt elvetették. Az ülést ezután berekesztették. A küldöttség választát a magyar renunciumra késedelem nélkül elküldik a magyar küldöttségnek.

A bán cáfolata. A mai lapokban egy bécsi távirat nyomán a bán két afféjéről hoztak hírt, amely állítólag közte és *Canic* altábornagy közt, másrészt *Fodröczy* tartománygyűlési képviselő közt történt. E híre vonatkozólag Zágrábból illetékes helyről a következőket jelentik:

Az itteni ellenzéki sajtónak sikerült a horvátországi állapotokról több bécsi és budapesti lapba olyan híreket becsempészni, amelyek nagyrésztben egyszerűen koholtak, vagy legjobb esetben nagyon tuloztak és céltalosan ki vannak színezve. Különösen a magyar bazaros sajtó jól teszi tehát, ha zágrábi hírek közreadásánál a legnagyobb óvatossággal jár el. Így például a legilletékesebb helyről vett értesülésünk szerint egyszerűen hazugság az, mintha a bán és *Canic* altábornagy bármi felett összeütköztek volna; hazugság az is, hogy a bán palotában katonai értekezlet volt, és nevelésesek azok a kombinációk, amelyeket báró *Bechtolsheim* testőrségi kapitány zágrábi tartózkodásához fűztek. Báró *Bechtolsheim* lovassági tábornok egyszerűen meglátogatta a bán, mint régi barátját, akinek szlavóniai birtokára ment vadászni. Hazugság az a jelentés is, amely a bán és *Fodröczy* képviselő közt történt volna és légből kapott mende-monda az, amit *Trnaski* szolgabíróról beszéltek, aki ellen a vizsgálat el volt rendelve.

A közvélemény ébredése. Nagykarólról jelentik: Szatmár megye közönségének évek óta nem volt olyan népes közgyűlése, mint a mai. A bizottsági tagokat ily nagy számban *Luby Gézá*nak a civilistái felemelése ellen beadott ismeretes indítványa hozta össze. Az alispáni jelentés tudomásulvétele után a közgyűlés *Luby* indítványának és Hevesvármegyének az önálló magyar hadsereg felállítására ügyében kelt feliratának soronkívüli tárgyalását határozta el és erre az állandó választmány javaslatát olvasták fel. E szerint *Luby Géza* indítványa felett a napirendretérést javasolja, mert éppen a legnagyobb politikai válságok idején hazafias kötelességének tartja, minden olyat kerülni, ami a magyar király személyét a legtávolabbról is érintené és a kérdés felvetése nemzeti ellen-ségeink részéről rosszakaratu félremagyarázásoknak engedne tért. A közgyűlés ezen határozata által biztonyságot akarja adni annak, hogy a nemzet szívében a király személye a régi magyar hagyományos tisztelet és ragaszkodás erejében él és az ő személye az, mely a legnagyobb politikai küzdelem közepette is a különböző pártok higgadt elemeit a király személye iránt érzett tisztelet és hódolat által egygőző tömöríti. A közgyűlés az állandó választmány javaslatát 167 szavattal 100 ellenében elfogadta. Hevesvármegye átiratát tudomásul vették és elhatározták, hogy hasonló feliratot intézzenek a képviselőházhoz.

Nagyváradról jelentik, hogy Bihar megye legközelebbi közgyűlésén a szabadelpvüpart indítványozni fogja, hogy a megye írjon föl az obstrukció ellen. A *temesvári* polgárság körében erős mozgalom indult meg a célból, hogy a legközelebbi városi közgyűlésen az obstrukció ellen állást foglaljon. E helyütt említhetjük meg azt is, hogy Temesvár város adóhivatálnál a törvényen kívüli állapot négy első napján 47.700 korona adó folyt be, vagyis csak 3000 koronával kevesebb, mint a múlt év májusában.

Makóról táviratozzák: A csanádmegeyi szabadelpvüpart folyó hó 4-én Makón tartott közgyűlése alkalmából a következő táviratot intézte *Szell Kálmán* miniszterelnök:

A csanádmegeyi szabadelpvüpart mai napon tartott közgyűlésében megemlékezvén azon hősies és öntelődő küzdelemről, amelyet nagyméltóságú az alkotmányosság fenntartása érdekében folytat, nem mulasztotta el tantórihatatlan bizalmát és ragaszkodását kifejezni nagyméltóságú iránt, különösen bizva abban, hogy nagyméltóságú bölcsesége meg fogja találni az utat, mely az országot ezen súlyos és válságos helyzetből ki fogja vezetni.

Szent Vidor pártelnök.

Szell Kálmán miniszterelnök ezen üdvözlő táviratra a következő sürgönyben felelt:

Szent Vidor pártelnök urnak, *Makó*. A csanádmegeyi szabadelpvüpart nevében tolmácsolom legegyszerűbben a közönségem. Személyem iránt kifejezett bizalmát és ragaszkodását hasonló érzelmeiket viszonzom.

Szell.

Cóizatos ferdtételek. A Magyarország tegnapi számában *Megrendelt bizalom* címmel megjelent egy hír, melyben *Szolnok-Dobokavármegye* bizalmi nyilatkozatáról írván, többek közt a cikkirő azt a cifra állítást kockáztatja meg, hogy „a bizalmi indítványt elfogadták 98-an, ezek közül hivatalnok 72, vállalkozó 10, egy kormányparti képviselő, a fennmaradó 15 szavazat a birtokosok és egyéb foglalkozásuk között oszlott meg”. Ez az állítás az igazságnak egyszerűen fejtőre állítása. Egy betűje sem igaz. A tényállás ugyanis az, hogy míg az ellenzék 18 szavazata között egyetlen tekintélyes birtokos sem volt, hanem néhány tanító, pap, kiskereskedő és két kisbirtokos, addig a pártoló 98 szavazat között a vármegye összes notabilitásai s az egész birtokosság nevei előfordulnak. Különbösen csak ugyamarában kikaptunk a kilencvennyolc szava-0 között nébenyát s ez a névsor fényesen megfelel arra a kérdésre, hogy hol volt a birtokosság s hol a vármegye színe-java: az ellenzéken-e vagy pedig a bizalmi nyilatkozat elfogadói között? A bizalmat ugyanis megszavazták: báró *Jósika Sámuel* gróf *Wass Béla*, gróf *Kornis Viktor*, báró *Inczedy Ádám*, báró *Inczedy Samu*, *Bareasy Tamás*, *Montbach Sándor*, gróf *Lázár Kálmán*, *Felegyházi Imre*, *Desbordes Ágost*, *Maláyer Zoltán*, *Kabos Sándor*, *László László*, *Balás Máté*, dr. *Hankó Ödön*, *Bokros Lajos*, *Voth Gergely*, *Reteghy Sándor*, *Dapsy Frigyes*, *Hatfaludi József*, *Flóhi Ferenc Adolf*, *Bárdy Károly*, *Gócs Sándor*, *Közma Döme*, *Bartalits Miklós* és még sokan.

Vidéki küldöttségek. A képviselőház elnöke előtt ma a *kunszentmártoniak* deputációja tiszteelt. Szombaton délelőt a *miskolcziak*, a jövő hét *tyusztanak* pedig a *lévaiak* küldöttsége jön a fővárosba.

KÜLFÖLD

II. Vilmos római látogatása után. Az oly nagyfontosságú politikai esemény után, mint a német császár római látogatása, még sokáig foglalkoztatni a lapok, részint hitelesen megállapítván egy-egy jelenet felolvasását, részint mérlegelve a látogatás politikai eredményeit és jelentőségét. A császárnak a pápával való beszélgetéséről a *Germania* a következőket írja: A pápa a császárt titkos kihallgatásnak a küszöbénél fogadta. A császár kétszer meghajolt, megragadta a pápa odanyújtott kezét s oly mélyen feléjük hajolt, hogy homloka szinte a pápa kezét érintette. A császár azután a pápával a kihallgatás után huszonöt percnél beszélgetés után a császár bemutatta a hercegeket. A pápa ült, a hercegek azonban álltak. A fogadtatás után a császár így szólt a freiburgi érsekhez: „Rendkívüli örülök, hogy ő szentségét oly viruló egészségben találom. Azt kérem Istentől, hogy ő szentségét még sokáig tartsa meg az egész világ üdvére.”

Rampolla bíbornok *d'Almató* kárnak kijutott a nép ellenzékéből a német császár látogatása alatt. Mikor a bíbornok két ízben a porosz követ-ségre hajtatott, az összegyűlt néptömeg kifütyülte az olasz királlyal szemben tanusított ellenséges magatartásért s kocsiját sárral dobálta meg. Mikor visszatért a Vatikánba, hasonló fogadtatásban volt része.

Az olasz lapok nagyon melegen bucsztatják el a császárt. A *Giornale d'Italia* azon híre, hogy Bécsben nagyon zokon veszik azt, hogy a pohárköszöntők alatt az uralkodók nem emlékeztek meg a harmadik szövetségesről, a félhivatalos *Capitale* és *Mattino* a következőket írja: „Bécsben maguknak tulajdonítják, ha Olaszországnak viszonya Ausztria-Magyarországhoz nem oly meleg és őszinte, mint német szövetségéhez. A Németországhoz való viszonyról legfőképpen az a körülmény dönt, hogy semkiesem gondol Németország megszűnésének a lehetőségére. Ausztriával másképp áll a dolog, mert Ausztria maga is így akarja. Ha Bécsben föladván bizonyos merev szempontokat, melyek a tényekkel meg-egyeztethetetlenek, akkor meggyőződésünk arról, hogy Olaszország semmit sem óhajtat őszintében, mint hogy bizonyítékát adhassa a szövetség állam iránt táplált becsületének nézetének.” Ehhez a következőket jegyzi meg a *Capitale*: „Ausztriának lehet ugyan néhány szövetségese, de nincs egy barátja sem, mert nem ért ahhoz, ami a barátságot megszéri és megtartja.” Ezzel szemben egy nagy bécsi lap római levelezőjét Rómában arról biztosították, hogy az olasz kormány az osztrák-magyar kormányhoz való viszonya minden tekintetben a lehető legjobb, legvilágosabb és legelőjáróbb. A Balkán-kérdésben bizonyos olasz politikusoknak aggodalmi teljesen alaptalanok.

Az *Italia* tudni véli, hogy *Bülow* római tartózkodása alatt *Zanardelli*vel és *Morimall* a kereskedelmi szerződés ügyében tárgyalt. Ausztriával is tisztában lenne már, ha Bécs és Buda-

pest közt az új vámtarifára vonatkozó tárgyalások nem húzódnának nagyon sokáig.

A kiegyezés Ausztriában. A kiegyezési bizottság ma folytatta a vám- és kereskedelmi szövetség tárgyalását. A VII. cikk (folyambajozás) tárgyalása során *Kaftan* azt kérdezi, vajjon igaz-e az az újság-hír, hogy a két kormány között tárgyalások folytak arra nézve, hogy magyar áruk egyenlő elbánásban részesüljenek az osztrák árukkal az Ausztriában építendő osztonákon. *Kaftan* ily egyenlő elbánás ellen nyilatkozik. A szónok a VII. cikkben két új bekezdést indítványoz, amelyek szerint egyik államban sem szabad oly illetéket vagy adót beszedni a hajóra rakott áruk után, amelyek tisztán és kizárólag csak a folyambajozásra lennének megszabva, továbbá, hogy a *Vaskapunál* a folyami illetékek megszüntetlennének. és végül, hogy a szabályozási költségek megosztása méltányos kulcs szerint történjék. Ezenkívül azt kívánja a szónok egy határozati javaslatban, hogy Magyarországgal tárgyalások indíttassanak meg a Morva folyónak Rohatsch és Dévény között való szabályozása, valamint ezen munkálatok mielőbb való megkezdése iránt; végül a folyami rendőrség szabályozását kéri.

Kulp aggályosnak tartja a VII. fejezet intézkedését a két állam polgárainak teljes egyenjogúságát illetően a hajózás és utazás gyakorlásában az összes belső vizeken és azt indítványozza, hogy tegyék hozzá e szavakat: „kivéve a jövőben építendő osztrák vízi utakat”, mert különben a csatornákat Magyarországának építenék. Kéri, vajjon ebben az ügyben tárgyalások folytak-e Magyarországgal. *Lecher* megjegyzi, hogy a szállítási adó előlérése elsősorban az Ausztriában irányuló magyar agrárkivitelnek, másodsorban a Dunagőzhajózási Társaságnak válik előnyére, mely egy tőlmielő koronát takarít meg. A magyar dunai szállítási adó népjogellenes.

Báró *Ehrenfels* hangsúlyozza Ausztria és Magyarország egyetértő elhatározását a Morva és a Duna szabályozásánál.

Báró *Call* kereskedelmi miniszter válassza a szónok különböző megjegyzéseire és a kormány érdemének mondja, hogy szállítmányainkat leiszabadította a magyar szállítási adó alól. Visszatartásia a Magyarország által a Vaskapunál szedett folyamiilletékek magassága ellen lehozott szemrehányásokat, utalással ez illetékbévelekek kimutatásaira és a magyar költéségetre. A miniszter kiemeli, hogy a magyar koronán 1902-ben 1-17 millió korona hiányt volt kénytelen viselni a Vaskapu kezelésénél. Arra a kérdésre, hogy folyami tárgyalások a két kereskedelmi miniszter között a magyar szállítmányokkal való elbánás tekintetében, kijelenti, hogy ily tárgyalások egyáltalában nem folytak. A tárgyalást holnap folytatják.

Bécs, május 7.

A vámgügyi bizottság mai ülésén *Marchet* befejezte előadói jelentését a gabonavámokról és kifejtette, hogy a behozatali jegyeknek Németországban fennálló rendszere következtében igen jelentékeny gabonakivitel fejlődött Németországtól Ausztria-Magyarországba is. Ha gabonavámjaink lényegesen alacsonyabbak volnának, mint a németeké, ez előmozdítaná a német gabonának Ausztriába való behozatálát. A minimális vámok megnyugtatóul szolgálhatnak a mezőgazdaságnak és nem fogják megnehezíteni a kereskedelmi szerződések kötését. Megfelelő vámok mellett Ausztria-Magyarország gabonaszükségletét saját termelésével fogja fedezni. Árpánk ellen Németországban harcot folytatnak, még pedig részben nem jólis eszközökkel. Az előadó az árpa és malta tételeinek függőbenhagyását indítványozza. *Seitz* kifejti, hogy a gabonavámok exorbitáns emelése nagy izgatottságot kellett a lakosság körében. Ezt az intézkedést csak a nagybirtokosok jövődemének fokozása teszi szükségessé. Indítványozza a gabona vámentességét, esetleg a statusquo fenntartását és a minimális vámok törlesztését. Báró *Giovannelli* földmívelésügyi miniszter megjegyzi, hogy mezőgazdaságunk kétségtelenül bajokkal küzd és a fennálló vámtételek nem eléggé védik a külföldi verseny ellen. A vámok csak arra szolgálnak, hogy az idegen gabonával való elárastást megakadályozzák. A tárgyalást holnap folytatják.

A balkáni forrongás.

Budapest, május 7.

A török kormány jegyzéket intézett a bolgár kormányhoz, melyben azmal változást, hogy része volt a szalonikii dinamiterjelvényekben. Ezt a jegyzéket azonban mindekoráig nem adták hivatalosan s talán nem is fogják, mert a bolgár kormány időközben megnyugtató biztosítást adott. Nyílt konfliktus tehát egyelőre nem fog kitörni Szófia és Konstantinápoly közt, már csak azért sem, hogy a török kormány jegyzékével együtt a szultán fölszólította *Ferdinánd* bolgár fejedelmet, hogy *közös érdekből* az eddignél még erősebben lépjen föl a macedon-bizottságok ellen, amelyeknek főszéke kétségkívül Bulgáriában van, ahonét a mozgalmat szitják. *Ferdinánd* fejedelem, aki jelenleg Párisban

van, tegnap *Delcassé* belügyminiszterrel érkezett. A beszélgetés másfél óráig tartott s erről a párisi bolgár ügyvivő a következőket mondta a *Matin*-nek: „A macedóniai fölkelés nagyon komoly. Mi nem vagyunk a dologban közvetlenül érdekelve, de a szultán rossz kedve mindenkit megráztat. A szultán bennünket akar az eseményekért felelősnek tenni, mintha mi intéznők a dolgokat. Mi jól érezzük határainkat és a törökök dolga ugyanezt cselekedni; elég katonájuk van erre a célra a határon. Azzal is vádolnak bennünket, hogy részben lett volna a szaloniki merényletben, de nem veszik figyelembe, hogy Szaloniki kétszáz kilométernyire van tőlünk, s hogy a mi befolyásunk nem ér odáig. Azt hiszem, hogy sikerül a háborút elkerülni, de ez nem lesz a szultán érdeme, hanem a nagyhatalmaké; ugyanis elég vér folyt már. Remélem, hogy nem lesz komolyabb konfliktus.”

A bolgár bandavezérekéről Szófiából a következőket írják: A legjelentékenyebb vezér *Száráfov* Borisz, aki 1895-ig főhadnagy volt a bolgár hadseregben. A nép őt Borisz királynak nevezi. A harcban vakmerő és hidegvérű.

Delcsov Györgye a szaloniki területen működik. Ő a bombák gyártója, a forradalom főszervezője és a terrorizmus tipikus képviselője.

Csormagov csapatvezér, aki altiszt volt, a legjelentékenyebb „hadi” sikereket tudja fölmutatni. Már hatszor sebesült meg s emberei közül eddig egyetlenegyét sem vesztett. Azt mondják, hogy utólrhetetlen lövő. A harc kezdetekor ővé az első öt lövés. Ő a forradalomnak a kincstárnoka, 6 szerzett *Miss Stone* elrablásával egynegyedmilliót a bizottságoknak.

Babala Atanáz a monasztiri területen ténykedik, most 24 éves s rendkívül vérszomjas. A bizottságok oly kivégzésekre használják, melyekre senki sem mer vállalkozni.

Egy török verzió szerint a szaloniki merényletek dolgában folytatott eddigi vizsgálat csak kevés eredménnyel járt, míg egy más verzió szerint a vizsgálat számos terhelő adatot derített ki, amivel összefüggésben áll a letartóztatottak száma. A portának az a szándéka, hogy a Bulgáriát terhelő összes adatokat közli a nagyhatalmakkal és közzéteszi. Itt és az európai vilájetekben egyre tartóztatnak le bolgárokat. Számos letartóztatás kétségtelenül igazolatlan. Bolgár körökben azt állítják, hogy a rendőrgyűnökök sokszor a gazdag bolgárokat zsaroló szándékkal tartóztatják le. A porta és a rendőrség adatai szerint itt sem dinamitbombákat nem találtak, sem más jelet, amely merényletek előkészítésére mutatna. Azokat a híreket, hogy a bizottság itt nagy gyűjtőanyagot készít elő, úgy látjuk, szándékosan becsátották világgá, hogy nyugtalanságot keltsenek.

Köln, május 7.

Konstáninápolyból táviratozzák a *Kölnische Zeitung*-nak: Bulgária jegyzékét intézett a portához s arra figyelmeztette, hogy ha nem változtatja meg ultimátum-szerű jegyzékének szövegét, akkor hasonló élességgel fog válaszolni. Minthogy a török kormány aligha lesz erre hajlandó, valószínű, hogy a helyzet nagyon ki fog élesedni. Illetékes helyen azonban nem tartják valószínűnek a nyílt ellenségeskedés kiterjedését, mert a szultán attól idegenkedik, hacsak a nagyhatalmaktól ehhez a lépéséhez biztatást nem kap, ami legalább is valószínűtlen. A katonai rendszabályokat széles alapon folytatják.

HIREK

Budapest, május 7.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 30-ikára új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Dr. *Arányi* Gusztáv, karlsbadi fűrdőorvos már megkezdte rendeéseit Karlsbadban (Sprudel-strasse, Goldener-Helm).

— Darányi a Szepességben. *Darányi* Ignác földművelési miniszter május hó végén Lőcsére érkezik, hol gróf *Csáky* Zeno főispán vendége lesz. A miniszter meg fogja tekinteni a kerti munkás-iskolát és a szeszifinomító-gyárat. Lőcséről a miniszter néhány napra a Tátrába utazik.

— A csáktornyalak kérése. Csáktornya város tanácsa elhatározta, hogy felír a honvédelmi miniszterhez, hogy a csáktornyai ulánus-díviziót magyar huszárokkal cserélje fel. Kérését főleg azzal indokolja, hogy az ulánus katonaság legénysége drávánálul horvátokból áll, kik a város és a murakúzi lakosságának a magyar nyelvben tett előmenetelére kedvezően befolyással vannak.

— Erzsébet királynéről. Érdekes visszaemlékezést közöl *Erzsébet* királynéről, mint Bécsből jelentik, *Paoli* rendőrbiztos, akit a franciaországi uralkodólátogatások alkalmából a biztonsági szolgálat szervezésével bíztak meg. A királynének egy napon következő szavakkal nyújtottak át egy görög stílusú könnyűkorsót:

— Gyűjtsön ebbe felséged örömkönyveket!

A királyné egy darabig emeregre hallgatott és aztán így szól:

— Akkor ez a korsó mindig üres marad. Többi könnyeim számára pedig nem elég nagy.

Egy más alkalommal a királyné ezeket mondta:

— Azokból, akik most élnek, száz év múlva már egy sem marad. A mostani európai trónoknak akkor talán már a fele se lesz meg. Új uralkodók lesznek. Minden, ami most nekünk nagyknak, szükségességnek látszik, a múlté lesz. Az ember is, mint egy mákvirág, vagy egy hullám, gyorsan elmúlik.

— Hát még sincs köből a szive. A szász és osztrák hírforrások egyformán elfogultak a *Lujza* hercegnő dolgában. Sugalmazták őket udvari körökből s a sugalmazás egy körülbelül a valóság elhallgatását vagy elferdítését jelenti. Most azonban Londonban át érkezik érdekes hír *Lujza* hercegnő ügyében, olyan hír, ami esetleg egészen váratlan fordulatot ad az egész affárnak. A hercegnő férje a most már pár napos kis lány megszületése után rendkívül meleghangú telegrammban gratulált a feleségének és az anyósának a családi esemény szerencsés lefolyása alkalmából. A telegramot megmutatták a még nagyon gyöngye hercegnőnek is, aki hosszasan zokogott, amikor elolvasta s aztán így kiáltott föl:

— Hát még sincs köből a szive!

Egyébként most már ezt a pólás gyereket is belevonta a maga manipulációjába a politika. Alkuszunk rá a különféle álláspontok tekintetéből. Hogy mikor vigyék el az anyjától, meddig hagyják e mellett a szerencsétlen asszony mellett. . . Erre nézve azonban természetesen első sorban az orvosok véleménye lesz az irányadó.

Dresden, május 7.

Mint a *Dresdener Anzeiger* illetékes oldalról értesül, az a hír, hogy *Frigyes* Agost trónörökös *Lujza* hercegnőhöz leányának születése alkalmából üdvözlő táviratot intézett, *semmiképpen sem nyer megerősítést.* A trónörökös csak a gyermek megkeresztelését illetőleg intézett távirati kérdést.

— Orvosnő a XVIII. században. A berlini történelmi egyesületben Ernst Freusdorff a minapában felolvasást tartott a berlini nőeknek a XVIII. században való helyzetéről. Érdekes adata a felolvasásnak, hogy már Nagy *Frigyes* idejében felavattak egy orvosnőt, még pedig a *hallei* egyetemen, ahol a tanulmányait végezte. Ugyancsak Nagy *Frigyes* idejében és pedig egy évvel a halála előtt alapította Berlinben egy *Hartung* nevű tanár az első felsőbb leányiskolát. Ebben az intézetben kedves módon jutalmazták a kiváló növendékeket. Ugyanis fehér, vagy vörös rózsát adtak nekik.

— Sakk-verseny. Ma volt a bécsi sakk-verseny negyedik fordulója. *Mieses* *Gunsberg*gel szemben futócselt indított s mindjárt támadást kezdett, amelyet sikerült mindvégig keresztülvinnie. *Gunsberg* a tizenyolcadik húzás után megadta magát.

Teichmann hasonló megnyitás után előnybe jutott *Maróczy* ellen s azt körültekintő, gondosjátékával mindvégig megtartotta. A harminctedik húzás után *Teichmann* nyerte meg a játszmát.

Sviderski *Marshall* ellen figurát vesztett, ami azért maga után vonta azt is, hogy a játszmát is elvesztette.

Redkívül izgaló volt a *Schlechter-Marco* parti. Az előbbi mint megnyitó Muzio-gambitban meghódított három parasztot a feloldozott figuráért, azonban nem volt képes ellenfelének jól átgondolt játékaival szemben előnybe kerülni s a 37. húzás után kénytelen volt feladni a partit.

A mai fordulón az érdeklődés főként *Csigorin* és *Pillsbury* játéka felé fordult, amelyben az orosz mester nagy áldozatot hozott, hogy az ellenfél pozícióját megbontsa. Ez sikerült is neki, amennyiben *Pillsbury* királya kalandos menekülést vitt véghez. Most azonban kitűnt az amerikai mester pompás fegyverzettsége és genialitása: minden fogást elhárított, a cseleket kikerülte s végre is a játszma remis lett.

A negyedik forduló után a verseny így áll: *Marshall*, *Mieses* 3, *Marco*, *Pillsbury*, *Teichmann*, *Csigorin* 2½, *Maróczy* 1½, *Schlechter*, *Sviderski* 1, *Gunsberg* ½.

— Házasság. Dr. *Károlyi* József tanár eljegyezte *Turjay* Saroltát. *Turjay* László nyugalmazott gimnáziumi igazgató leányát Besztercebányán.

Karvay Gyula műépítész eljegyezte *Strasser* *Margit*ot Bécsben.

Steinberger Ferenc eljegyezte *Goldberger* Márk eperjesi kereskedő leányát, *Fancsika* kisasszonyt.

— Eitel nem Attila. A magyar lapokban, sőt a parlamentben is megfordult már az az érdekesnek elég érdekes föltevés, hogy *Vilmos* császár azért kereszteltette második fiát *Eitel*-nek, mert ez voltaképpen *Attila* jelent. Ebből aztán persze bölcsésen lehet kombinálni. Ezt a mesét most le-ronítja egy német lap, amelyik kimutatja, hogy ez a magyarázat téves. Ez a név semmi egyéb, mint a még ma is használatban levő *etel* szó, amely az ősgermán *ital* (csillogó) szó leszármazottja. Ez az *ital* szó évszázadok folyamán elvesztette tulajdonképpen jelentését és keresztnevéként először *L. Frigyes* (Eitel) vette fel 1439-ben.

— A főkapitány jubileuma. *Rudnay* Béla, a budapesti államrendőrség főkapitánya ma tölthette be közszolgálati működésének 25 éves fordulóját. Ezen a ponton, amelyről a főkapitány sikereiben, alkotá-sokban és érdemeiben gazdag multra tekinthet vissza, az államrendőrség tisztikara fényes ünnepséget rendezett a jubilánsnak. *Rudnay* Béla férfikorának kezdetén lépett a közpályára s kiváló tudásával, nemes ambíciójával rohamosan emelkedett, úgy hogy még fiatal ember volt, amikor már egy nagy vármegye élére került főispánnak. Nyolc évvel ezelőtt helyezték az államrendőrség élére s itt kifejtett működéséhez is a sikerek egész láncolata fűződik, ami biztos garanciákat nyújt a jövőre nézve.

Ma délel 12 órakor az egész tisztikar, disz-egyenruhában, *Pekáry* József főkapitányhelyettes vezetésével felkereste a főkapitányt. *Pekáry* József lendületes beszédben köszöntötte a jubiláns s a beszéd után átnyújtotta a főkapitánynak a tisztikar ajándékát, egy remekművű albumot, amely a tisztikar arcképeit tartalmazza. A főkapitány — akit könnyezik meghatott a tisztikar szeretetének megnyilatkozása — a következő beszéddel válaszolt:

Tisztelt uraim! Mélyen meghatva mondom köszönetet a mai napon önöknek, ez az igazán kedves megemlékezés nagyon jól esik nekem. Bocssáсанnak meg, hogy úgy meg vagyok hatva. (Lehes éjjenzés.) Hiszen, tisztelt uraim, önök jól tudják, hogy bizony a kötelesség teljesítés mily végtelenül sok nehézségbe ütközik. Önök is többé kevésbé hosszú közpályát tettek be. Sok mindenféle állásban voltam és mindenütt exponált helyeken. De egyik állást sem tapasztaltam — ez legalább egyéni tapasztalatom — oly súlyosnak, oly terhesnek, mint az önökét, mint az enyémet. (Igaz! Ugy van!) És, tisztelt uraim, éppen egymásról tudjuk, hogy milyen súlyos, terhes kötelességeket teljesítünk. Az egész természetes, hogy jól esik az, ha egymásról elismerjük a becsületes törekvést, elismerjük a tiszta jóindulatot. És ha visszatérünk, nemcsak az önök között átélt időkre, hanem régebbi időkre is, amikor más állásban voltam, 25 év után lelkem mélyéből nézve állithatom, hogy mindig tiszta indokok vezettek, mindig a jóakart vezetett azok irányában, akikkel érintkeztem. (Éljenzés.) Annnyal inkább önök irányában, akik ebben a nehéz állásban kitartással, igyekezettel és iránybanban való oly meleg jóindulattal támogatottak. Az igaz, 25 év emlékeztet arra is, hogy a korral haladunk és a kor bizony nem áll meg, hanem előre megyünk: hanem az ily kedves megemlékezés, meglepetés, amiről csak tegnap értesültem, hogy ma be akarnak hozzám jönni, s hogy ilyen kedves tárgyval meglepnek, amire nem is gondoltam. . . az ilyenek feleletük, tisztelt uraim, egy a sokféle teendő, munkát, mint az exponált voltunkat, feleletük azt a felelősséget, amely mindnyájunk vállain nyugszik. En biztosítom önöket, hogy azt a szeretetet, amelyet önök irányában bírok, mióta a testületbe belétem, azt továbbra is megtartom. Önök azzal, hogy ily kedvesen ünnepeltek meg s megleptek, elismerték szívennek itt létét, önök mellett dobogását, érzését. Ez az, ami jól esik. Köszönöm és ajánlom magamat szíves jóindulataikba.

Rudnai és *divékujalusi Rudnay* Béla 1857. október másodikán született a nyitrai megyei *Szeniczen*. Jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte s 1878 május hetedikén Nyitra vármegyei tiszteletbeli aljegyzője lett. 1892-ben a szakolozai kerület országgyűlési képviselőjévé választotta s már 1892. augusztusában Komárom vármegyei főispánja lett. Két évvel később Honvármegye, Selmec és Béalánya, majd 1895-ben Nógrád vármegyei főispánja volt s ugyanezen év decemberében a budapesti államrendőrség főkapitányává nevezte ki a király. Azóta működik a rendőrség élén, amelyet üdvös intézkedésekkel magas színvonalra emelt. Alatta rendőrségünk intézménye folyton fejlődik s ügyeit nagy szakismerettel a legpróbb részletekig ő maga intézi. Nagyszerű főkapitányi működése alatt a király a Lipót-renddel tüntette ki. A külföldi uralkodók részéről a következő kitüntetések kaptak: a porosz koronarend II. o., a román koronarend középkeresztjét, a számi fehér elefántrend II. osztályú jelvényét, a szerb Takova- és a perza nap- és oroszlanrend II. osztályú jelvényeit.

— Összetűzött hajók. *New-York*-ból táviratozzák, hogy a *Virginia* közelében fekvő *Hog*-sziget mellett két amerikai parti gőzös, a *Hamilton* és a *Saginaw* a nagy ködben összeütköztek. Az utóbbi gőzös, amelyen a negyvenöt fős legénységnek kívül 20 utas is volt, azonnal elsüllyedt. Husz-harminc ember valószínűleg a vízbe vesztett.

A tüntető körmenetek és a kereskedők. Tegnap adtunk hírt arról, hogy az Erzsébet-körúti s Kossuth-Lajos-utcai kereskedők egy része arra kérte a rendőrséget, hogy az 6 utjokon, utcájukon ne engedélyezzen ezután semmiféle tüntető körmenetet. Nem ebből az alkalomból, de ezzel a kérdéssel foglalkozott ma a főváros tanácsa is. Amikor tudniillik azok a sajnálatos garázdálkodások történtek, a tanács megbízta a jogi ügyosztályt, hogy dolgozzon ki tervezetet, amely lehetővé teszi a jövőre az adózó polgárok ilyen megkövetelését. Az ügyosztály ki is dolgozta azt a javaslatot, amely szerint egyáltalában le kell tiltani bizonyos utvonalonokról a tüntető körmeneteket. A tanács ezt a kissé drasztikus megoldást nem fogadta el a kérdés tisztázására, hanem azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a belügyminisztérium útján hárítsák át az ügyben a felelősséget arra, akit illet — a rendőrségre. Annak a kötelessége, hogy minden egyes esetben vizsgálja meg, hogy mely utakra engedélyezheti a menetet, másodra garancia az, amit a rendezők nyújtani képesek s hogy milyen kárhatalom áll rendelkezésére abban az esetben, ha szükség volna erre a rend fenntartásában.

Szerb udvari történet. A *Magdeburgische Zeitung* egy kis történetét beszél el, amelyet a szerb udvar eseményeibe beavatott körökben adnak szájról-szájra. Egy volt miniszternek a felesége, aki Draga királyné esküdt ellenségei közé tartozik, mégis audienciára kellett hogy menjen a királynéhoz egy belgrádi egyesület elnöknőjének minőségében. Az elnöknő egy tett, mintha nem volna járatos az udvari etiketben és nem oskolt kezét a királynénak. De nem elégedett meg ennyivel, hanem másnap eldicsékedett a dologgal bizalmas körben. Egy aszszonybarátja e meséte a dolgot az urának s az legfontosabb kötelességének tartotta, hogy az esetet az udvarnál elmondja. Az eredmény az lett, hogy hétfőn udvari kocsit állott meg az egyesület elnöknő háza előtt, akinek tudtára adták, hogy jelenjék meg a királyné előtt. Makkoskodni nem lehetett s az exminiszterné elhajtott a konakba. Ott Draga királyné fogadótermebe akart sietni, csak hogy a királyné már ott állott a küszöbön s szó nélkül kézcsókra nyújtotta a kezét. Nem lehetett egyebet tenni, meg kellett csókolni a kinyújtott kezét. A királyné pedig erre csak ennyit mondott lesújtó dühös pillantással:

— És most ki innen!

— És az ajtóra mutatott. De az udvari fogat már nem állt a volt miniszterné rendelkezésére hazafelé.

Gyermektanulmányi bizottság. A március 31-én tartott első gyermektanulmányi értekezletből kiküldött bizottság május 6-án alakult meg a Magyar Tanítók Öthonában. Elnökké választották gróf Teleki Sándor országgyűlési képviselőt, társelnökké nérai Szabó Sándor osztálytanácsost és Bárczy István tanácsost, a főváros tanügyi osztályának vezetőjét; ügyvivő alelnökké: Nagy László tanítóképző-intézeti igazgatót; jegyzökké: Dániel Jenőné polgáriszkolai tanítónt, dr. Krécsy Béla középiskolai tanárt, egri Tóth Kálmán népiszkolai tanító; pénztárost: dr. Pevényi József középiskolai tanárt s ellenőrré Schön József népiszkolai igazgatót. Nagy László előterjesztése alapján meghatározták a bizottság munkakörét, amely szerint főfeladata lesz az önálló gyermekvizsgálatok vezetése és támogatása az iskolában, internátusokban és a szülői házakban; továbbá a nyilvános értekezlet rendezése, a beszámolás a hazai és külföldi vizsgálatok eredményeiről. Elhatározták, hogy Nagy Lászlónak az első gyermektanulmányi értekezleten felolvasott tanulmányát önálló füzetben kiadják. Ugyanez a füzet részletes utasítást fog tartalmazni, miként figyeljék meg a szülőik gyermekeiket életük három első évében. Továbbá kérdőíveket fognak szerkeszteni a gyermekek testi és lelki fejlettségéről, az abnormitásokkal is fognak foglalkozni. A munkálatok végrehajtása végett a társadalomhoz, államhoz és fővárosához fognak pénzsegélyt fordulni.

Tömeges napszúrás. Drezdából jelentik, hogy tegnapelőtt, György király bevonulása idején, a ropant hőség következtében hetvennégy ember napszúrást kapott.

Távgyalogó bíráknak. A londoni bíráknak május elsőjének megünneplésére London és Brighton között egy 90 kilométeres távgyalogást rendeztek. A versenyzők közül a pálya felén túl igen sokan kiderültek, de azért elég szép számú versenyző érkezett célhoz. Az első mr. Broad volt, aki 9 fél óra alatt tette meg a 90 kilométernyi utat. A győztest nagy ovációval fogadták a célnál. A verseny első díja egy 840 korona értékű arany remontoíróra volt, amely állítólag a legalapabb minden eddig gyártott lapos alaku órák között. A versenyt ezután évenként megismétlik.

Az alkoholtizmus ellen. Brémában a minap folyt le a IX-ik nemzetközi alkohellenes kongresszus, amelyen a *Good-Templiers*-szövetség magyar részét dr. Stein Fülöp elmeorvos képviselte. Az egyesület *egyesületi ülése* a hónap 8-án, pénteken este nyolc óra körül tartott a *Mentő-Egyesület* üléstermében (V. Markó-utca 22.) és dr. Stein az alkohol ellen való küzdelem szükségességének és okszerű módjainak fejtegetése kapcsán akkor fog beszámolni a

brémai kongresszus működéséről és eredményeiről. Az ülésen minden érdeklődőt szívesen látnak.

Krúger Európában marad. Egy mentőjei telegramm jelenti, hogy Krúger aki az egész telet ott töltötte, nemsokára elutazik Utrechibe és egész nyáron ott marad. Az agg elnök, bár nemrég ismétetlen lelszólítást kapott Dél-Afrikából, hogy térjen vissza, elhatározta, hogy Európában tölti a hátralevő napjait és már ki is bérelte a jövő télre azt a mentőjei villát, amelyikben most lakik.

Országos Rákóczi-ünnep. A magyar egyetemi és főiskolai ifjúság nagy tejedelmű, II. Rákóczi Ferenc szabadságharcának kétszázadik évfordulója alkalmából május 10-én a *Budapest* felállítandó *Rákóczi-szobor* alapja javára országos Rákóczi-ünnepet rendez. Az ünnep részletei:

I. Reggel 9 órakor: Ünneplés szentmise Rákóczi lelki-üdvért az egyetemi templomban.

II. Templom után: Kuruc-csapat fölvonulása (Egyetem-tér, Kossuth Lajos-utca, Keresepesi-ut, Erzsébet-körú).

III. Déléltől 11 órakor: Kuruc-ünnepély a Royal nagytermében. Közreműködnek: Beöthy Akos, Rákóczi Viktor országgyűlési képviselő, P. Márkus Emilia, Török Irma, P. Lukács Juliska, Kovács János István, Kun Béla stb.

IV. Este 8 órakor: Kuruc-estély a Royal nagytermében. Közreműködnek: Blaha Lujza, Török Irma, Csillag Teréz, R. Maróthy Margit, Szoyer Ilonka, Geyer Stefike, Kuliffay Izabella, Ney Dávid, Kun László stb.

Marconi díszpolgársága. Rómából táviratozzák: Ma déleltől a Kapitólionum a polgármester ünnepiesen ányújtotta *Marconinak* Róma város díszpolgári oklevelét. Este *Marconi* a Kapitólionum előadást tartott a radio-telegráfjáról, amelyen a királyi pár és a hatóságok is jelen voltak.

Reformátusok közgyűlése. A dunamelléki ev. református egyházkerület ma déleltől folytatja közgyűlését *Darányi Ignác* főgondnok és *Koncz Imre* esperes elnöke alatt. Néhány kisebb jelentőségű kérdés elintézésé után tovább tárgyalják a zsinat előterjesztendő törvénytervezetét, és pedig ennek a lelkészválasztásra vonatkozó részét.

Kálmán Gyula részletesen ismertette a bizottság jelentését s ennek megállapodásához képest javasolja, hogy az egyházak osztályozásáról és a lelkészek minősítéséről szóló pontokat a közgyűlés mellőzze s az így törendő szakaszok helyére vegye föl azt az új rendelkezést, hogy a rendes lelkészekre és mindazokra nézve, kiket a törvény a rendes lelkészek kategóriájába soroz, a bármely gyülekezetbe való választás *teljesen szabadon* tétetik; a segédlelkészek és a segédlelkészek kategóriájába sorozott egyének pedig a lelkési oklevél megnyerése után két év múlva bármely gyülekezetbe megválaszthatók, ha teljeskorúságukat elérték és a gyakorló éveket parókhus lelkész mellett való gyakorló segédlelkészi, vagy pedig adminisztrátori minőségben töltötték el.

A javaslat fölött hosszabb vita kerekedett, mire a bizottság javaslatát végre is elfogadta *Kovács Albert*nek ama kiegészítésével, hogy a kévi gyakorlati időbe a külföldön töltött teológiai tanulmányi időből is egy év beszámíttassék.

A közgyűlés ezután a lelkészválasztás részleteit tárgyalta mindenben elfogadván az előkészítő-bizottság javaslatát.

A közgyűlés aztán elfogadta az egyházalkotmányról szóló részét, a délutáni ülésen a közoktatási szervezetről szóló fejezeteket és ez utóbbival kapcsolatban elhatározta, hogy a konvent útján kérni fogja a kormánytól a lelkészeti tanítók fizetésének 500 forintra való kiegészítését annál is inkább, mert legközelebb az állami tanítók fizetésének minimumát is 500 forintra fogják megállapítani; és már pedig, ha az állami tanítónak nagyobb lesz a fizetésük a lelkészetiéknél, a lelkészeti iskolák tanító nélkül fognak maradni.

A törvényjavaslat tárgyalása ezzel véget ért s minután a közgyűlés az előadónak köszönetét nyilvánította, áttért a napirendre tűzött többi közigazgatási tárgyra és ezekből elintézte a tanítóképzés vizsgák tantervét és a jogakadémiai igazgató-tanács jelentését. A közgyűlést holnap reggel folytatják.

A kisevevi szidő-mészárlás. *Pétervárról* táviratozzák, hogy *Kisenevben* gyűszentiszteletet akartak tartani a zsinagógában a lemezszárol szidőkért, de a rendőség újabb szidőüldözéstől tartván, betiltotta az istentiszteletet. Az istentiszteletre temérdek szidő és keresztény diák is eljött, akiket úgy kellett zét-zavarni. Sokat közülük a hatósággal szemben tanúsított ellenszegülések miatt letartóztattak.

Megőrtült a hangverseny. A bécsi operaiskola növendékeinek hangversenyén, amely ma este folyt le a zene-palotában, izgalmas jelenet történt. Éppen a *Bajassók* utolsó felvonását játszották, amikor egy flautalemer, egy volt udvari operánékes nő fiúve, örjngeni kezdett és szomszédját megrohanta. A közönség megrémült, az előadás abbamaradt, a karzaton tüzet kiáltottak. Sokan a kijáráskor felé tudultak. Közél félóra hosszat tartott, míg a mentők megérkeztek s megőrték a szerencsétlen flautalembert. Aztán folytatták az előadást, de a közönségre oly kínos hatással volt a jelenet, hogy jóformán senkik sem figyelt az előadásra.

Véres bíróválasztás. *Aradról* jelentik: *Sopron* községben ma véres zendülés volt a bíróválasztás alkalmával. *Ferú Flórián* régi bíró hat szótöbbséget kapott, de a nép *Matyey Józsefet* akarta. Mikor a kis-jenő főbíró az eredményt kihirdette, a nép zajongott és a csendőröknek közbe kellett lépniök. A nép a csendőrökkel szemben fenyegető magatartást tanusított, a csendőrök *verték* és a községhezát fenyegettek. A csendőrök kénytelenek voltak fegyvertiket használni és sortűzet adni. *Négy ember meghalt* és *többen megsebesültek*. A nép nem oszlott szét és a községhezát ostrom alatt tartja. *Aradról* katonaság ment ki. *Ujabb távirat* szerint a soproni zendülés mögött szocialista mozgalmak vannak. Most szervezkedtek a szocialisták és ezek jelölték volt a bíróságra *Matyey József*. *Aradról* különvonalat három század gyalogság ment ki Sopronra, melynek lakossága csaknem egészen oláh. A négy egyelőre lecsendesült. Este az *ötödik áldozat is meghalt*. Kiderült, hogy a község háza ablakait *Matyey* fényes nappal verte. A sebesültek száma 15 s *három haldoklik*. A birtokoszlály veszeljében forog. *Hírlik*, hogy a lakosság puskával fellegyerkezve, támadásra készül. *Késő este* gyújtogatás történt.

Főispán és szerkesztő sörje. *Döcsy Zoltán* szolnok-dobokamegyei főispán *Ivánka Oszkár* és *Bedőházy János* országgyűlési képviselő által provokáltta *Loránd Dezsőt*, a *Független Magyarország* felelős szerkesztőjét. *Loránd Dezső Nessi Pált* és *Lengyel Zoltán* nevezte meg segédei gyanánt.

Halálozás. Tegnap temették *Sas Armit*, a *Mészárosok és Hentesek* lapjának alapítóját és szerkesztőjét. A gyászszertáson a szakiparosokon kívül különböző egyesületek képviselői voltak. A gyászszertáson *Gelléri Mór* királyi tanácsos megható beszédben bucsuztatta az elhunytat, az Országos Iparügyi és Magyar Szakirók Egyesületét nevében. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület háromtagú közéleti képviselőit magát. Résztvételük fejezték ki *Darányi Ignác* földmívelési miniszter, *Lestyanzky Sándor* miniszteri tanácsos. *György Loránd* miniszteri titkár, *Almády Géza* tanácsos, *Folkusházy Lajos* tanácsjegyző, *Fenyvessy Adolf*, *Küssler Henrik* igazgató, a fővárosi törvényhatóság több tagja.

Folkmann Mór április 22-én *Károlyvárosban* 78 éves korában meghalt. Az elhunytban *Fényes Kálmán* máv. aradi írókörüli főnök édesanyját gyászolja.

Az országos diákkongresszus. Az ország főiskoláinak ifjúsága, az országos Rákóczi-ünnepel kapcsolatban, május 11-én és 12-én a fővárosban országos diákkongresszust tart, melynek *Vaszary Koltos* bíboros hercegprímás és dr. *Walliscs Gyula* közoktatási miniszter a fővédnökei és dr. *Kály Károly*, a tudomány egyetem rektora, dr. *Illosay Lajos*, a műegyetem rektora és dr. *Haimos János* székelyfővárosi polgármester a védői. A kongresszus első napján, 11-én déleltől 9 órakor ünnepi mise lesz az egyetemi templomban, melyen *Kriszán Mihály* pápai kamarás, szeminariumi kormányzó pontifikál. A kongresszus 10 $\frac{1}{2}$ óraorak alakul meg; 11 óraorak ünnepi diszgyűlés lesz az újárósháza dísztermében.

Intenzitizetlet. A pesti izraelita hitközség dohányutcai templomában a péntek-esti intenzitizetlet további intézkedésig 7 óraorak kezdődik.

Barta Ödön mint védő. *Máramaros-Szigetről* a következő sorok közreadására kértek fel bennünket:

Egy budapesti lapnak az a híre, hogy *Barta Ödön* országgyűlési képviselő jelenleg *Máramaros-Szigeten* a Káhány ellen folytatásban levő monstrosztoraperben védi az uszoris Káhányt, nem felel meg a valóságnak, mert a Káhány-család egyik taga ellen sem folyik bünyvádi eljárás. *Barta Ödön* országgyűlési képviselő a csödbe jutott máramaros-szigeti takarékpénztár igazgatósági tagjai ellen folytatásban levő bünygyben teljesít védői tiszte.

Sikkasztó löporgyári igazgató. *Bernből* jelentik, hogy a worlaufeni löporgyár igazgatóját, *Stämfli* hivatalától megfosztották és sikkasztás miatt a berni törvényszék elé állítják. Az elikkasztott összeg az eddigi eredmények szerint 6000 frank, de azt hiszik, hogy többet is fognak kideríteni. A hivatalvesztés híre *Stämfli* öngyilkos akart lenni és ütőerőt elvágta. A sikkasztást a löporgyár könyvelője derítette ki, aki az esetet tudatta a szövetség-tanáccsal.

Megőrték egy legényt. *Paksról* írják: *Május 3-án Faddon* megalt egy 23 éves, rendkívül magas erőteljes legény, *Orbán János*. A halál okát a faddi orvos hastüszet konstatait. A paksi kir. járásbírósg azonban gyanusnak találta *Orbán* halálát, mivel *Orbán* néhány faddi legény még husvét táján a kosorásban megverte. *Orbán* emiatt könnyű testi sértésért feleltette a bántalmazóit. *Krivácsy Károly* aljárásbíró ez esetet bejelentette a szegvár kir. ügyészségnek, hogy *Orbán* alighanem bünygyt áldozata. Az ügyészség táviratilag elrendelte a halott boncolását, amely után az orvosszakértők kijelentették, hogy *Orbán* tényleg bünygyt áldozata. Megállapították, hogy az agyban talált fátogot a fejét ért ütésektől, a mellkas gennyedése pedig tüprást származik. Ezek a sérülések az orvosszakértők véleménye szerint föltétlenül halál okozók voltak. Érdekes, hogy *Orbán* a verés után három napig jókedvűen dolgozott és ő maga sem panaszkodott fájdalomról. Csak a negyedik napon esett elírumba és haláláig lölyten öntudatlan

állapotban volt. A legények, kik őt husvét táján megverték, határozottan tagadják, hogy ráüportak, csak néhány kisebb ütést mértek rá. A legényeket egyelőre szabadlábban hagyták.

— **Üngyilkos tanárjelölt.** Horváth Aladár tanárjelölt ma délelőtt tíz órakor a Pálffy-tér 1. szám alatt lévő lakásán fölbélte magát és nyomban meghalt. Az üngyilkos semmiféle irást nem hagyott hátra, amiből üngyilkosságának okára következtetni lehetne. Holttestét kivitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **A Duna áradása.** A Duna, mint már jelenttük, napok óta áradásnak indult. A mellékfolyók mind megrudaztak az utóbbi esőések következtében, amifől azután a Duna vize is folyton emelkedik. A jolyammérnöki hivatalhoz ma érkezett jelentések szerint átlag 16 foknyi meleg mellett a fővárosnál a víz 15 centiméternyi emelkedés mellett ma 834 centiméternyi magasságra.

— **Elített tünemények.** A diákzavargások alkalmával április 30-án a következőket tartoztatta le a rendezés a tünemények közül: *Wolf Pál és Rosenbery, Molnár Sándor* joghallgatókat. *Drum István* technikumist, *Gutfreund Ferenc* orvosvendéket. *Stinger Miksa* irodai alkalmazottat és *Viznovszky Gusztáv* kereskedősegédet. A tüneményeket ma a IV. kerületi kapitányság egyenként 50 korona pénzbírságra ítélte.

(x) Krieger-féle akácia-crème 2 K.

A Duna-ünnep.

Budapest, május 7.

A Duna-ünnep már az egész főváros körépt kezdő átalakítani. A két Dunaparton száz meg száz munkás rakja fel a sok kilométernyi hosszúságú zsinórokra, póznákra, csillagokra és koronákra a kivilágításához szükséges színes üveglámpákat. A Lánchid is a fehérlámpák ezreiből kap díszit, amely az ünnepély estéjén tündéri szép fényvonalakká alakítja át a Lánchid hatalmas íveit. A Gellérthegy is nagyban mutatkozik a tűzijáték előkészületei. Hatalmas póznák és állványok emelkednek a kioszk és citadella közti lejtőn. Ezek szolgálnak majd az óriási tűzijáték mutatványaihoz alkalmas keretül. Az óbudai hajókikötőben pedig ezer és ezer lámpa várja, hogy felrakják a sétabahajózásban résztvevő gőzösök és csavargószűk árboacokra és fedélzeteire. A rendező-bizottság a Margitsziget területén lefolyó kerti ünnepséget bugzó fíradózással igyekszik minél nagyszerűbbé tenni. A budapesti dalos-együttesek szövetségének szíveségből óriási dalára hangversenyek majd a felső-szigeten. A sziget különböző pontjain a buffet-sátrak körül cigánybandák játszanak. Az alsó szigeten pedig óriási katonazenekar szórakoztatja a közönséget. A közönség tömegesen vásárolja a belépő-jegyeket az ünnepélyre. A rendező-bizottság a közönség kényelme szempontjából úgy intézkedett, hogy a fővárosi százhusz és a kilencszáz vidéki elárúsió helyen egészen az ünnepélyt megelőző napig legyenek jegyek kaphatók. Tudatja a rendező-bizottság azt is, hogy a Petőfi-téren és az Eötvös-téren lévő tribünökön még számos igen jó hely áll a közönség rendelkezésére.

A Duna-ünnep egyik legszebb része az a hangverseny lesz, amit a dalárkák országos szövetsége, élén Lung György tanácsnokkal, rendez a Dunán. A Turul nevű nagy gőzös fedélzetén a legkiválóbb dalos-együttesek hatszáz tagjából alakult dalárda énekel Belovics Imre karnagy vezetésével a sétabahajózás alatt. A két kivilágított part között végigsikló Turulról hatalmas kardalok hangjai áradnak szétjelei a Dunán. A dalosok hajója végül a Margitszigeten köt ki. Itt az óriási dalárda újabb hangversenyt ad, melynek műsora a következő: 1. Kölösey-himnusz. 2. Kuruc-dalok. 3. Nem nézek én... Szövege Petőfi Sándortól, Dallama Huber Károlytól. 4. Régi nótá, híres nótá... Lányi Ernőtől. 5. Szózat.

A sétabahajózásban a rendezőség részéről a következő hajók vesznek részt: *Sirály* (Beszállás az Eskü-téren, az I., III., IV. és V. római számokkal jelölt jegyekkel) *Sas* (Kibérelték a demokratskókról tagjai. Beszállás a vásárosarnoknál II. számú jegyekkel) *Kulpa*. (Kibérelték a Park-Klub tagjai. Beszállás a Petőfi-téren.) *Jósef Károly*. (Kibérelték a Park-Klub tagjai. Beszállás a Petőfi-téren.) *Turul*. (Fenntartva a dalosok részére. Beszállás a vásárosarnoknál VI. sz. jegyekkel.) *Hattyú*. (Kibérelték a képviselőház és időrendház tagjai. Beszállás a lipótvárosi állomáson IX. számú jegyekkel.) *Radecký*. (Kibérelték a tisztai kaszinó tagjai. Beszállás az Eötvös-téren, X. számú jegyekkel.) *Ferdinand Maz*. (Kibérelték az Országos Kaszinó tagjai. Beszállás a Fővám-téren, VII. sz. jegyekkel.) *Sólyom*. (Idegenek hajója. Beszállás az Eskü-téren.) *Margitsziget*. (Kibérelték a Hungária-Klub tagjai. Beszállás a Vigadó-téren, XIX. számú jegyekkel.) *Hableány*. (Az Építéssz. Társasága részére. Indulás a vámház-tól. Jegyek száma XX.) *Ujpest*. (Kibérelték az Operaház tagjai. Jegyek száma XI. Indulás az Árpád-utca-tól.) *Euda*. (Magántársaság részére. Indulás az Árpád-utca-tól. Jegyek száma XII.) *Pest*. (Magántársaság. Indulás a Rudas-fürdő-től. Jegyek száma XIV.) *Ó-Buda*. (Magántársaság. Indulás az eskü-téri csavargószűk-állomástól. Jegyek száma XV.) *Tábla*. (Magántársaság részére. Beszállás a vigadó-téri csavargószűk-állomáson. Jegyek száma XVI.) *Bombátor*. (Magántársaság.

Indulás az eskü-téri csavargószűk-állomástól. Jegyek száma XVII.) *Budafoke*. (Magántársaság. Beszállás a budai Lánchid-főnél. Jegyek száma XVIII.) *Szent-Gellért*. (Magántársaság. Beszállás a tabáni állomáson. Jegyek száma XXI.)

A Duna-ünnepélyen résztvevő monitor-detachement *Lucich* sorhajóhadnagyi parancsnoksága alatt e hó 9-ikén érkezik Budapestre és a budai vár alatt vet horgonyt. A rendező-bizottság elhatározta, hogy a Szent-Gellért-szobor környékét, a lépcsőzetet, az oszloposort és vízcsatornát kivételével. Különösen a vízcsatorna fog hatást kelteni azzal a tündéri fényvel, melyet a benne elhelyezett lámpák árasztanak. Pár nap múlva megjelenik és mindenütt kapható lesz a hivatalos program, mely az ünnepély teljes rendjét és minden tudnivalót tartalmazza. A rendező-bizottság ezután is tudatja a közönséggel, hogy csak azt a programot vegye, melyen a hivatalos jelzés rajta van, mert csak ennek alapján igazodhatik el. Ismételve figyelmezteti a rendezőség a fővárosi közönséget arra is, hogy jegyek az ünnepély napján már nem lesznek kaphatók. Csakis a vasuti állomásokon váltott jegyeket felmutató vidéki közönség kaphat még ezen a napon magasabb áru jegyeket a központi irodában. A fővárosi közönség már csak azért is megvárlhatja jegyeit, mert az ünnepélyt semmiesetre sem halasztják el.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint május 13-án Budapesten tartandó Duna-ünnepély alkalmából a m. kir. államvasutak állomásairól (az üzemükben álló helyi érdekű vasutak kivételével) Budapestre — és pedig személyvonatokhoz — a szomszédos forgalom kizárásával — a távolsági forgalom valamennyi vonalszakaszaiban, gyorsvonatokon pedig csak a 7—16. vonalszakaszokban mintegy 30%-kal megrövidített menetidőre jegyek adnak ki, ha ezen jegyekkel együtt és pedig az I. és II. osztályukhoz egy kétkoronás, a III. osztályu jegyekhez pedig egy darab egykoronás, a Duna-ünnepély megtekintésére jogosító belépőjegy is váltatik, vagy esetleg már előre való tily belépő- vagy tribünjegy a jegyváltásnál felmutatják. E menettéri jegyek 5 napig érvényesek. mi mellett a jegykiadás napja első napnak vétetik és legkorábban az ünnepélyt megelőző napon legkésőbb azonban azon vonatokhoz adnak ki, melyek az ünnepély napján a nappali órákban érkeznek Budapestre; a visszautazás pedig az 5 napi érvényesség időtartamán belül bármikor, de legkorábban az ünnepély utáni éjféli órákban történhetik. Megszámláltnak sem menet, sem jövevők helye nincsen. Végre figyelmezteti a vasut a közönséget, hogy az állomásokon a menetjeggyel együtt váltott, az ünnepély megtekintésére jogosító egy- illetve kétkoronás belépőjegyek Budapestre a központi menetjegyirodában (IV. Vigadó-tér 1.) ott esetleg még rendelkezésre álló magasabb áru jegyekkel a különbség ráfizetése mellett kicserélhetők. Hasonló mérsékelt áru menettéri jegyek a kassa-oderbergi vasut állomásairól is adnak.

A déli vasut magyar vonalain a Duna-ünnepély látogatói részére a déli vasut állomásairól Budapest déli vasutára mérsékelt áru menettéri-jegyek adnak ki és pedig oly módon, hogy az utasok az I. kocsi-osztályban két II. osztályu, a II. kocsi-osztályban két III. osztályu egész jeggyel, a III. kocsi-osztályban pedig egy II. osztályu rendes menetjeggyel utazhatnak Budapest déli vasutára és vissza. A szomszédos forgalom ezen menettéri-jegyzetében ki van zárva. Gyorsvonatok a megfelelő gyorsvonati jegyek váltása mellett használhatók. Ezek a menettéri jegyek csak akkor érvényesek, ha az utasok a Budapest felé közeledő vonatok kalauzáinál az I. vagy II. osztályban egy 2 K., a III. osztályban pedig egy 1 vagy 2 K. Dunakorzó-belépőjegyet váltanak. Oly megállóhelyekre nézve, melyek rendezes menetjeggyel nem bírnak, ezen menettéri-jegyzet ki nem terjed. Ezen kedvezményes jegyek folyó évi május hó 12-én és 13-án valamennyi menetrend szerinti személyszállító vonatokhoz (tehát gyorsvonatokhoz is) adnak ki. azon megszorítással azonban, hogy a Budapestre való utazásnak május hó 13-án, a visszautazásnak pedig május hó 15-én befejezve kell lennie. Utnevezésük sem az oda-, sem a visszautazásnál nincs megengedve. Gyermek részére külön kedvezmény nem engedélyeztetik. A váltott menetjegyek Budapest déli vasutára való érkezés alkalmával nem adandók le, mint hogy azokat a visszautazás alkalmával is fel kell mutatni.

Távgyaloglás a börzén.

A londoni börzianerek London és Brighton között távgyaloglást rendeztek.

Esik, esik az árfolyam;

A börzén nincs ma már olyan,

Ki nem vesztit,

Nem veszti pénzét és eszét.

Hol vannak már a milliók?

Üres a kassa és fiók.

„Mit tenni hát?”

A börzetanács így kiált.

„Unalmunkat elűzni kén’,

Mulasson minden galoppén,

Muladni kell!

S ha nincs kivel, van ám mivel.”

Ó van mivel, van fürge láb;

S nem adják ők ezért alább,

Fogadnak ők:

Hogy Brightonban ki lesz előbb,

Utasik ma minden botor,
Van léghajó, benzínmotor,
Pullmann és Máv,
De ők csak gyalogolnak táv.

S habár a baises nagy, nem rugod,
A börze fut, a börze megyi;
Hiába
Kilátszik most a börzének ólába.

Szegények ők, mit érnek el,
Kiket csak a hausse érdekel?
Ezek után

Egy orrhasuet érnek el csupán.

xi.

SZÍNHÁZ, ZENE

Operaház. *Davidov* Sándornak, az *Operaház* pétervári vendégének műsorából kiesett Raoul szerepe, ami nem lepett meg, hiszen már első fellépése után alig tudtuk elképzelni *A hugonottákban*. Ma este a *Bajazzókban* lépett föl és Cassiának határozottabban szerepében, amely kevésbé tette próbára fogyatékos organumát, sok tapsot aratott. De kevesebb taps több lett volna. Értelmes játéka bátran lemondhatna egy-némely színtalbaságot külsőségről, amely a karzatot viharos lelkesedést kelt. Az énekes különben már felépült indiszpozíciójából és bensőséggel pótolván organuma fényének hiányát, szépen énekelte áriáját. — *Szojer* (Nedda), *Beck* (Silvio), *Dalnoki* (Tonio) az ismert jeles együttest nyújtotta.

Nemzeti Színház bemutatója. *Molnár Gyula* háromfelvonásos vígjátékának, a *Nyári zivatar*nak, holnap, pénteken lesz a bemutató-előadása a *Nemzeti Színházban*. A darab jelmeze főpróbáját a sajtó meghívott képviselői előtt pénteken délelőtt 11 órakor tartják meg. Az újdonság, amely tárgyat a mai magyar társadalmi életből vette, a következő szereposztással kerül színre a bemutató-előadásra:

Ligetkuthy: Gyenes; Klótd: Lányci Ilka; Gizike: Ligeti Juliska; Petheó Ádám: Horváth; Mártha: Cs. Alsógyhy Irma; Oriai: Desző; Herend: Rózsahegy; Hertelendy: Gái; Menyhért: Faludi.

A Vigaszínházban ma délelőtt volt a *Forgószék* kaszonny jelmeze és díszletes házitőpróbjája. A pénteki bemutatóra ülőhelyek már nem kaphatók.

Mentő-tenorista. *Burrián*, aki annak idején Operaházunk vezetőszófogójának annyit kellemetlenkedett új állomáshelyén, *Drezdában* se változott meg. A széles tenorista nem igen törődik a műsorral és ha kedve úgy tartja, indiszpozíciót jelent be. Ilyenkor a *drezdai igazgatóság* úgy segít magán, hogy *Prágából* oda-sürgönyzi *Arányi* Deszőt, a jeles magyar tenoristát, aki most *Neumann Angelo* társulatának első vonzó-ereje. Arányi már többször mentette ki a *drezdai udvari színházat* a zavarból, tegnapelőtt is a *Alarcosdában* Richardot énekelte *Burrián* helyett és a művészetéről nagy elismeréssel emlékeznek meg a *drezdai lapok*. A prágai magyar tenorista ugyelzőlvan „mentő-tenoristája” lett a német színpadoknak. *Mahler* Gusztáv nemrégiben telefonice hívta *Bécsbe*, amikor *Schrötter* lemondása *Rigoletto* előadását lehetetlenlenné tette. Arányi nagy sikert aratott mint mantuai herceg.

Vizsgálati hangverseny. *Siposs Ania*, a jeles művész és kiváló tanár, a napokban fényesen sikerült vizsgálati hangversenyt rendezett, amelyen magánzenekadémiája növendékeinek tehetségét és előrehaladását mutatta be. A vizsgálaton elsősorban az előkészítő osztályok növendékei szerepeltek, akiknek játéka a helyes pedagógiának minden ismertető jelét mutatta. A hangversenyen, amelyet a fővárosi irítársaság számos előkelősége hallgatott végig, kiúntek: *Vassilievich Irén* és *Olga*, *Gerster Böcsike*, *Hajós József*, *Kellemly Gyula*, *Badegruber Emilia* stb.

Uránia-Színház. Két különösen érdekes egyfelvonásos darabot mutat be ma este az *Uránia igazgatósága*. Az egyik *Babilon* és a *Biblia* cím alatt az egész világban, de mindenképpen Németországban nagy port felvert asszir ásatásokról szól, melyek a német tudósoknak, élükön *Delitzsch*-nel, a Biblia ellen intézett támadásokra adtak alkalmat. A másik *Pekár Gyulának*, az ismert műtörténésnek és esztétikusnak, *Mennyország a festészetben* tanulmánya, mely az angolkon nagy szerepét méltatja a renaissance festőinek lelki világában és örökbeosú vészain. E remek műveken kívül modern festők kiúntóknál alkotásaiban is gyönyörködhetik majd a nagyközönség, melyet ritka műtárgyakban is részeseiteni a vonzóan megírt, mély kutatóokra való tanulmány.

Művészet. A Klótd-társasok május 23-án a margitszigeti alsó vendéglő nagytérében az Erzsébet királyné szanatórium szegénysorsu tudóbbetegei javára rendezt zárkóról művészetisítlyel egybekötött táncvígalmát, amelyre *Kürty Klára*, *Varsányi Irén*, *Hegedűs Gyula*, *Várdy Aranka* és *Beregi Oszkár* ígérték meg közreműködésüket. Az estély iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Meghívó és belépőtjegy a rendezőknél vagy a kör helyiségében V., Zrínyi-utca 16. kaphatók.

Sorma Agnes regénye. Sorma Agnesről, a német színpad híres drámái művésznőjéről, érdekes hírt hoz a berlini táviró. Gróf Minotti, a művésznő férje, válópórt indított Sorma Agnes ellen és válókeresetében háasságiüressel vádolja feleségét. A művésznő szerelmi regényének hőse egy a berlini közönség előtt nagyon kedvelt, fiatal szerelmes színész, Walden Harry, aki legutóbb partnere volt a művésznőnek berlini vendégjátéka alkalmával. A válókereset hiánna szenciósabb hatást keltett Berlinben, mert ismeretes dolog volt, hogy a művésznő nagyon boldog házasságot kötött férjével, gróf Minottival. Házasságukból egy fiúgyermek született akit egy a művésznő, mint a férje az imádásig szeretett. Sorma asszony néhány hónappal ezelőtt a berlini Deutsches Theaterben vendég szerepelt és a vendégjátéka alatt ismerkedett meg a színbáz ifju szerelmével, aki különben igen előkelő helyet foglal el a berlini színházi világban. Gróf Minotti már nem egészen fiatal ember, de úgy mondják, hogy kiváló műveltsége nagy befolyással volt Sorma asszony művészi fejlődésére. Berlinben nagy érdeklődéssel néznek a válópórt további fejleményei elébe.

MŰVÉSZET

Magyar festőnk kiállítása. A Stefánia-uton lévő székesfővárosi vendéglőben holnap nyílik meg a magyar festőnk III. kiállítása, báró Pánsfy Györgyné védnöksége alatt. Ezt a kiállítást is Huszár Ilona bárónő buzgósága hozta létre s nagyobbára ő is rendezte. A volt vendéglő helyiségeit vonzóvá, derűssé tette Ujlaki-Madarász Eveline kedves porcellánfestményeivel, Szontagh Aranka porcellánfestményeivel, Myrkovszky Gézánu égetett bársonyaival, Treitz Péterné saját találmányu lángolt bársonyaival s a maga gyönyörű faragott és égetett állványával, mely Rakovszky István szomszékai elnök arcképéhez készült. A tárlat voltaképpen három festőnő, B. Büttner Helén, Stróbl Zsófia és Makay Fihoméne kollekciójából áll. B. Büttner Helén már a Műcsarnok és Nemzeti Szalon tárlatairól is a legelőnyösebben ismeretes s 8. számú kis képe, a Magyar taligás, annak idején a Nemzeti Szalonban méltó fölöttébb keltett. E kis képet nagy művészi kvalitásai s rendkívüli harmónikus tónusa arra predesztinálnak, hogy előkelő helyet foglaljon el állami műgyűjteményünkben, nem is szólva egyéb alkotásairól, különösen az I. számú lótanulmányról. Kár, hogy már magántulajdonok. B. Büttner Helén skálája nagyon változatos; egyforma bravurral fest tájat, figurákat, állatot (különösen ezekben erős), párisi aktjai pedig kitűnő rajzok. Eladók, darabonként 100 koronával. Stróbl Zsófia művészele puhább, könnyebb, s rajzban nem oly kifogástalan, mint némely kisebb tájképén. Ezekben azonban inkább az impresszióra törekedett. Van egy igen tetszetős akttanulmánya, Raffaelli féle olajrudakkal. Makay Fihoméne számos apróságot állított ki, s ezeken végig lehet követni a művésznő fejlődését az igénytelenebb dolgoktól föl a lelkiismeretes, pontos rajzig s tisztultabb művészi felfogásig. Óhajjuk, hogy ezt a vonzó kis tárlatot szamosan látogassák, már már csak azért is, mert tisztá jövedelme egy tehetőséges festőnk külföldi tanulmányutjára van szánva.

Művészeti pályadíjak. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter a Nemzeti Szalon vízfestmény- és metszetkiállítása legjobb műveinek jutalmazására tudvalevőleg hat pályadíjat tűzött ki. Az országos magyar képművészeti tanács Zsilinszky Mihály államtitkár elnöke alatt holnap a Szalonban ülést tart, melyen dönteni fog a díjak odaítélése ügyében.

Hunyady János emlékszobra. A király által szenteltnek adományozott tíz szobor egyike. Hunyady János szobra, melyet Tóth István szobrász mintázott, bronzba öntve teljesen készen van. A Mátyas-templomhoz vezető lépcső alá, az első kiszögellésre kerül. A talpazatot Schulek Frigyes műegyetemi tanár készíti.

TUDOMÁNY, IRODALOM

A M. Tud. Akadémia igazgató-tanácsa ma ülést tartott, melyen a Schlanoch Lőrinc halálával megüresedett igazgatósági helyre Szegény-Marich László berlini nagykövetet választotta meg. A gyűlésben báró Bödös Loránd elnököl s jelen voltak: gróf Kun Géza elnök, Szily Kálmán főtitkár, Széll Kálmán, Wlassics Gyula, Császa György, gróf Dessewffy Emil, Frankó Vilmos, Gyalai Pál, Kauts Gyula, Pauler Gyula, gróf Széchenyi Béla, Than Károly, gróf Teleki Géza, Vambergy Ármán.

Nyílttér.

A nagy iszapfürdő

a budai Szt.-Lukácsfürdőben a nyári idényre megnyitottat!

A nagy iszapfürdőben van az 520 m. nagyságú természetes forró-meleg kőves forrás-tó, melyben a természetes forró ásvány-gyógyvízforrások oly mennyiségben fakadnak és buzognak az iszapos talajból, hogy az iszapot természetes ásványviz tartalmú naponként négyszer teljesen megújítják. Átlagos természetes hőfok 40°C. Külön iszapfürdők. Pihenő termeki — Iszapborogatók. — Tagfürdők. — Orvosi masszázs. — Csúz, köszvény, ideg- és borbajok gyors és biztos gyógyítása.

Idény május 1-től szept. végéig.
Égyeztetők: Alkaius-mariátikus források, szőlő, átmenített tej (száz lapálás), kóty, tenyő-és győz-inhaláció, források szőlőkezelése magánáramában, pneumatikai kamrák, szénasav-, acél-és pezsgőfürdők. Hídegyi gyógyintézet.

EICHENBERG
 Javallat: Gőzkezelések, légtér-és emésztőszervi bajok, vérkeringés stb. Ellenjavallat: Aszkor. — Prospektus és költségvetés ingyen. — Lakás és kocsirendelés a gyógyfürdő igazgatóságánál, Eichenberg. 107

Vizgyógyintézet — a budai Szt.-Lukácsfürdőben

A vizgyógykezelés minden neme, hideg-meleg-gőzszahny, köles-villamos-fényfürdők. Masszázs, gyógytorna stb. — Állandó orvosi felügyelet. Prospektus kívánatra díjmentesen küld a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága.

Az e rovat alatt közöltöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

Országos torna-ünnep. Fényes lefolyásának igérkezik a Magyarországi Torna-Egyesületek Szövetségének pünkösdi nagy ünnepe. A vidéki egyesületek színe-java s a főváros legkiválóbb sportklubjai bejelentették részvételüket a tornaversenyen s hatodfélszázra tehető azok száma akik a tornaversenyen minden bizonyonnyal részt vesznek; oly szám ez, melyhez hasonló a millenniumi év kivételével eddig nem fordult elő. Az ünnepélyivel kapcsolatosan nagy sportkiállítást rendez a Budapesti Torna-Club, melyen a magyar sportemberek legkiválóbbjainak díjai mellett a magyar sportipar termékei állítanak ki a városligeti jégpályá hatalmas oszarnokaiban.

Tavaszi löversenyek.

— Harmadik nap. —

Budapest, május 7.

Ha szenzációs kvótája nem is, de néhány szenzációs finishe akadt a mai napnak is és a Lovaregyesület meg lehet elégedve azzal az érdekes és izgatott sporttal, mely versenyeire eszábítja a közönséget. A tribünök és az oleső helyek tömve látogatókkal, mindenki megbámulja az Asszonyágok-díja pompás tiszteltjét s miközben Ismét könnyen megnyeri az Esterházy-díjat, kissé lehangolja a fogadókat, hogy a Wenckheim memorádra csak három lovat nyergelnek. De nem baj, mert közöttük van a verhetetlen Passepartout is, amelyre már el sem akar fogadni tétet a bookmaker. De megtörténik a start. Casanova vezet, Passepartout második s rögtön mögötte halad Tolói.

— Most jön Passe partout!

Jönne ám, de nem lehet, mert Casanova ostar alatt rendkívül híven fut s félhosszszal elsőnek érkezik be. Ez volt a mai delután legérdekesebb eseménye.

Az Asszonyágok díjátért kilenc lovat nyergeltek. Itt is rendkívül érdekes végküzdelem alakult, mert Kioto szinte láthatatlan (— csak a bírák látták!) orrhosszszal tudta levérni a kissé későn feltört Bergeret-t. A kétvések versenyeiben a osodalónak kikiáltott Pet one sehol sem volt, míg a helyre jelölt Toquade elsőnek érkezett be Frundsberg és Derec előtt, amely hatalmas helykvótát fizetett.

A Nyeretlenek díját, a rendes szokástól eltérően ezidén kétvések, Pillangó nyerte meg, az Allamájban pedig Nesze aratotot végre győzelmet. A versenyekek részletes eredménye:

I. Esterházy-díj. Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter. Krausz L. Ismét-je (Martinkovics) első, Dreher A. Ka'Gallja (Cleminson) második, Szemeró M. Sohasomje (Bonta) harmadik. Azután: Ugyanaz, Villemer. Totalizátor: 10: 46, helyrelogadások: I. 50: 106. II. 50: 163.

II. báró Wenckheim Béla emlékverseny. Díj 4000 korona. Távolság 1600 méter. Báró Springer G. Casanova-ja (Lewis) első, báró Üchtritz Zs. Passepartoutja (Taral) második. Azután: Toldi. Tot 10: 51.

III. Asszonyágok díja. Tiszteletdíj és 6000 korona. Távolság 2400 méter. Lossonczy Gy. Kiotoja (Mr. Broke) első, báró Springer G. Bergeretteje (Horthy J.) második, Mravik P. Cipésze (Krause) harmadik. Azután: Probeweise, Camperdown. Sányi. Ornamet, Detre, Hans Heiling. Totalizátor 10: 55. Helyrelogadások: I. 50: 124. II. 50: 170. III. 50: 203.

IV. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1100 méter. Péchy A. Philistarje (Taral) első, Boross J. Toiletje (Borbély) és Petánovics J. Jellissavája (Bullord S.) holversenyben második, Krausz L. My Ladyja (Martinkovics) harmadik azután Herzdand, Zsiga báró, Fautriere, Saville, Hozí Frag nicht. Totalizátor: 10: 43. Helyrelogadások: I. 50: 96. II. 50: 164. III. 50: 94. A győztest megvette Aresin-Fatton főhadnagy 2600 koronáért.

V. Kétvések versenye. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Tautmannsdorff L. Toquadeje (Krouzil) első, herceg Taxcs M. Frundsbergje (Bonta) második, Mravik P. Dereceje (Cowmann) harmadik. Azután: Semmi, Deserteur Pet one, Zarina, Medve Jankó, Tliinkó, Leona, Beglerbég, Knickerbocker. Totalizátor: 10: 94 Helyrelogadások: I. 50: 146. II. 50: 90. III. 50: 366.

VI. Nyeretlenek díja. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Krausz L. Pillangó-ja (Martinkovics) első, gróf Trautmannsdorff L. Rosenmontag-ja (Krouzil) második, lovag Lederer S. Tiger-je (Adams) harmadik. Azután: Mango, Tapioca, Mont-Péleé, Snip-Snap. Totalizátor: 10: 73. Helyrelogadások: I. 50: 80. II. 50: 64. III. 50: 74.

VII. Allamdíj. Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. Blaskovich Elemér Neeszeje (Van Dusen) első, gróf Forgách J. Pázmánya (Bonta) második, báró Springer G. Perhaps (Taral) harmadik. Azután: Ladon, Akárhogy. Totalizátor: 10: 31. Helyrelogadások: I. 50: 90. II. 50: 95.

EGYESÜLETEK

(A Dunántúli Közművelődési Egyesület) Rökk Szilárd-utca 2. szám alatt levő új helyiségében Pallavicini Ede ögrfő elnöke alatt választmányi ülést tartott, amelyen örvendetes tudomslu vette a választmány, hogy Derzevich Albertnek javaslataira népkönyvtárak léállítására a közoktatásügyi miniszter 3800 korona államssegélyt folyósított, elhatározta a választmány, hogy még ez év folyamán több új népkönyvtárat fog létesíteni. Bonmutta az elnök a dr. Kádor Oszkár szerkesztésében megjelent Fürdők és Nyaralóhelyek füzet VII-ik évfolyamát, amely kimerítő ingyenes ismertető füzet az összes hazai fürdőknek és amelyet a titkári iroda bárkinke ingyen és portómentesen megküld; a Fürdők és Nyaralóhelyek füzet ez évben a kereskedelemügyi miniszter ur 1617/1903. eln. számú rendelete folytán az államvasutak személyszállító kocsijaiban is elhelyezésre kerül.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A székely fonógépek. Holnap kezdi tárgyalni a budapesti esküdtbírószág azt a sajtópórt, amelyet az ügyészség Gondos Sándor ellen indított azokért a cikkekért, amelyeket a fonógépek do'gában a Magyar-ság című lapban írt. A cikkek tudvalevőleg erősen támadták Sztterényi József miniszteri tanácsost, akiről Gondos azt állította, hogy a fonógépek ügyében nem járt el pártatlanul. A holnapi tárgyaláson mintegy hatvan tanút hallgatnak ki. A tárgyalás során a Magyar-ság napilapnál előfordult szerkesztőségi változás is szóba kerül, mert tudvalevőleg a múlt évben fölmondás nélkül elbocsátott szerkesztőség nevében Benedek Elek szerkesztő azzal vádolta Györffy, hogy a szerkesztőséget minden ok nélkül, csupán azért boosáította el, hogy titkáranak és a fonógép-gyár vezérigazgatójának, Gondos Sándornak érdekeit ne csorbítsa. A beidézett tanuk közt vannak Vészi József országgyűlési képviselő, Tormay Károly képviselő, Hegyeshalmi Lajos miniszteri osztálytanácsos, Benedek Elek, Jancsó Benedek, dr. Pályi Ede és Palotai Hugó hírlapírók, Láng Lajos, Hegedűs Sándor, báró Dániel Ernő, Nagy Ferenc, gróf Wickenburg Márk, dr. Sebess Dénes képviselő, báró Rosner Ervin főispán, Elek Pál vezérigazgató és Fényes László hírlapíró. A tárgyalást Zsitny Leó törvényszéki elnök vezeti, az ügyészséget dr. Gots alügyész, Sztterényi tanácsost dr. Nagy Dezső képviseli. A vádlat védelmét Edötvös Károly vállalta el.

§§ Két asszony halálós ítélete. Brünmből táviratozok, hogy az ottani esküdtbírószág tegnap két-napi tárgyalás után egyhangulag ködélhatára ítélte Waschitzek Ferenc szellem és gyári munkás özvegyét, Waschitzek Magdát és ennek testvérét, Placcé Mariát. Az elítéltek Obetzben, Brünm mellett, meggyilkolták Waschitzek Ferencot. A vádlottak megvallották, hogy ráestek az áldozatukra, azután ködélül meglojtották és egy hid alá oipelték. A halálbüntetést az ítélet szerint elűzött a meggyilkolt ember özvegyén kell végrehajtani.

TÁVIRATOK

Bécs, május 7. A király delután látogatást tett Götthar schleswig-holsteini hercegnél és nejenél és azután a herceget külön kihallgatáson fogadta.

Edvárd király utja után.

London, május 7. Gibson-Bowles azt kérdezi, vajjon vannak-e hiteles jelentések azokról a beszélgetésekről, melyeket Edvárd király az olasz király-

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

As Osztrák-Magyar Bank. Bécsből jelentik, hogy az Osztrák-Magyar Bank Iótanácsának mai ülésén lovag Bilinski bankkormányának a kegyelet meleg szavaival emlékeztek meg Madarassy Pálnak, a bank magyar alkormányozójának elhunytáról, kifejezést adva a Iótanács ószinte gyászának a budapesti igazgatóság élén egy évizdenek át állott kiváló férfi halála fölött. Főlovasásra került azonkívül a közös pénzügyminiszter részvétírata. A Iótanács azután tudomásul vette a Pranger József vezértitkár által előterjesztett üzleti jelentést, megállapította a június 6-ére kitűzött záloglevélsorsolás összegét, valamint elintézte a folyó igazgatás ügyeinek egész sorozatát.

As amerikai export. Az Egyesült-Államokba való kivitelnek a Dingleybill értelmében az exportőrök tartoznak egyebek közt számlákat az Egyesült-Államok konzulátusánál bemutatni, hitelesíteni és oly nyilatkozattal ellátni, amelyek értelmében a számla minden tekintetben megfelel az igazságnak és helyesnek s hogy magában foglalja a tényleges vonelárat az összes költségekkel együtt. Utóbbi időben azonban azt követeli az Egyesült-Államok budapesti konzulátusa az exportáló kereskedőtől s iparosoktól, hogy minden egyes alkalommal még azonkívül mutassanak fel a kereskedelmi- és iparkamarától bizonyítványokat, amelyek igazolják, hogy a számlái árak tételenként és egészükben a kivendők árúknak az illető napon Magyarország főpiacain eladagott igazi piaci értékével, illetve nagybani elladási áráival megegyeznek, tehát ugyanazok az árak, amelyekért az illető áruk bármely kereskedőnek a piacokon eladatnak s hogy azok az áruk sem ár-engedélyben, sem kivételi vagy más jutalékban nem részesültek s hogy végül az árak felszámításánál ügynői közvetítési díj avagy külön árleszállítás vagy más hason nem szerepelt. Természetes, hogy a kamaráknak nincs módjukban ilyen bizonyítványokat kiállítani. Tősdén jegyzett, vagy megállapított piaci árral bíró nyersterményekről s árukról a kívánt adatok egy részét megianusíthatnak ugyan a kamarák, de még ezt sem tehetik meg ipari cikkekre nézve, amelyeknek piaci árak többnyire nincs és né is lehet, miután azok kivétel céljából a helybeli forgalomba kerülő áruktól úgy anyag, mint forma és kiállítás tekintetben sokszor merőben eltérnek s a rendeltetési ország igényeikhez alkalmazhatnak. Ily bizonyítványok megkövetelése tehát egyértelmű volna az Egyesült-Államokba való kivétel megszüntetésével. Erre való tekintettel a budapesti kereskedelmi és iparkamara indítava érezte magát a kereskedelmi miniszterhez fordulni avval a sürgős kéressel, hogy a miniszter a külügyminisztérium útján az Egyesült-Államok kormányánál odabasson, hogy ére, be a jövőben is a felek nyilatkozataival s a konzul számla-hitelesítésével, a kamarák bizonyítványaitól azonban tekintsen el.

A délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelék. A kötelékek Donaueschingen, Alengen, Merskirch, Pullendorf és Radolzell állomásokról Budapest nyugoti pályaudvarra és Budapest-Perencváros marhavására támasztandó tenyészmarhára 1899. január hó 1-től érvényes díjszabás annak 1. pótlékával együtt

f. é. július hó 1-vel pótlás nélkül hatályon kívül helyeztetik.

A Magyar onkoripar-részvénytársaság igazgatósága mai ülésében megállapította a folyó év március 31-ével lejárt üzleti év mérlegét. A közgyűlés f. hó 22-én tartatik meg, melyben 108 korona osztalékokat fognak részvényenként jassvatlaba hozni. Az érték-összkesenési számlára átutalt összeg gyantán 531 002 korona 89 fillér szerepel, míg a rendkívüli tartalék-alap javára 450 000 korona fordítandó, a fennmaradó 301,075 korona 79 fillér pedig az új számlára lesz elővezetendő.

A tőkeerebes-varanól vasut. Zemplén vármegye s a Felvidék rég óhajtott vágya teljesül a tőkeerebes-varanól vasut létesítése által, mely 31 kilométer hosszúságban szeli át a megyét, érinti az Andrássy-, a Hadik-Barkóczy-, a Coudenbouve-féle uradalmak virágzó ipartelepeit. Az új vasut jóvedelmező forgalma biztosítva van. A tőkeerebesi helyi-erdeki vasutat Pallós Ignác fővárosi építő-vállalkozó építi. A vasutársaság tegnap tartotta alakuló közgyűlését, amelyen a részvénytársaság elnökévé dr. Coudenhouve Henrik grótot, alelnökévé Czetel Gyulát, igazgatósági tagokká pedig dr. Csöke József, Dókus Gyula alsipán. báró Fischer Gusztáv, gróf Hoyos Sándor, Pallós Ignác, dr. Várady Gábor, dr. Jakobi Andor, Kober Simon és Granaugh Miklóst választották meg.

A Duna-Gőzhajózási Társaság részvényesi évi rendes közgyűlésüket csütörtökön, május 28-án délután négy órakor Bécsben, a bécsi kereskedelmi egy-let termében (I. Johannessgasse 4. sz. a.) fogják megtartani. A szavazásra jogosult részvényesek belépő-jegyeiket május 20-tól fogva a társulat számtéjlesztő-gébében, Bécs, III. ker. Hintere Zollamtstrasse 1. szám alatt vehetik át. Ebben a hivatalban a fentemlített naptól fogva megtekinthető vagy átvehető a közgyűlés napirendje, a zárószavazás és az üzleti jelentés is. — A részvényesek önálló indítványait a közgyűlés csak abban az esetben tárgyalhatja, ha azok legalább tizennyeggy nappal előbb a napirendre való kitűzés végett az igazgatótanácsnál közölték. A meghatalmazásokhoz szükséges úrlapokkal a társulat számtejtősége szolgál.

A szavazásra a következő feltételek mellett jogosultak a részvényesek: 13. §. Az igazgatótanács tagjaira vonatkozó [kivételről] (29. §.) eltekintve, minden részvényes, aki a közgyűlés idején hat hónap óta legalább öt darab, saját nevére szóló egész részvény tulajdonosaként van a társaság könyveiben bejegyezve, osztrák vagy magyar állampolgár s polgári jogainak élvezetében van, vagy mint jogi személy (részvénytársaságok s hasonló) Ausztriában vagy Magyarországon székel, a közgyűlésben abban az esetben bír saját neve alatt egy szavazattal, még pedig tekintet nélkül a birtokában levő részvények nagyobb számára, ha kimutítja, hogy a részvények valóban tulajdonában vannak; ez pedig azáltal bizonyíthatik, hogy részvényeit legalább három nappal a közgyűlés előtt az igazgató-tanácsnál Bécsben, vagy hét nappal a közgyűlés előtt a társaság budapesti vagy linci ügynőkségénél letétbe adja. A letett részvények csak a közgyűlés megtartása után bocsátatnak ujából a tulajdonos szabad rendelkezésére.

19. §. Jogi személyek (részvénytársaságok és

hasonlók), valamint grámság és gondnokság alatt állók szavazati jogát azok törvényes képviselője gyakorolhatja s a szavazati jog egyáltalában gyakorolható meghatalmazott által is, de a meghatalmazottnak szintén szavazásra jogosult részvényesnek kell lennie s a számára egy évnél nem régebben kiállított meghatalmazást legalább hét nappal a közgyűlés előtt az igazgató-tanácsnál be kell mutatnia.

Az ekként igazolt meghatalmazottak saját és összes meghatalmazóik nevében legfeljebb öt szavazattal bírnak.

A Könyves Kálmán magyar irodalmi és könyvkereskedési társaság ma tartotta évi rendes közgyűlését dr. Bochkor Károly elnöklete alatt. A társaság működése az 1902. évi zárószavazatok szerint tetemes leirások után 35,185 korona 60 fillér nyereséget eredményezett, melyből 12,000 koronát helyez tartalékba és a tőrs- és elsőbbségi részvények után egyformán 12 korona 60% osztalékok fizet. A közgyűlés elhatározta, hogy a 245,000 koronás részvényitökét felemeli 300,000 koronára. Ez a kis tökemelés már előre biztosítva van. Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy miután a társaság főleg műkiadványokkal foglalkozik, céget Könyves Kálmán magyar műkiadó részvénytársaságra változtatja. A közgyűlés megadta a fölmentvényt az igazgatóság és felügyelőbizottságnak s megválasztotta ujából a felügyelőbizottság eddigi tagjait.

A nagybélcs—nagytopolcsányi és a szob—verőcei menetidjakkal leállítása. A magyar királyi államvasutaktól nyert értesítés szerint folyó évi július hó 1-től kezdve Nagy-Bélica állomásnak Nagy-Bélicsány állomással való személyforgalmában a szomszédos forgalom III. vonalszakaszának menetidjai helyett a II. szomszédos forgalmi menetidjakkal Szob állomásnak Verőce állomással való forgalmában pedig a távolsági forgalom I. vonalszakaszának menetidjai helyett a III. szomszédos forgalom menetidjai lesznek fizeendőek. Ezzel egyidejűleg Alsó-Szob megállóhely személydíjszabásilag a távolsági forgalomban Zebegény helyett Szob állomással egyesített. E megállóhelyi való távolsági forgalomban a Szob állomásra érvényes menetidjakkal fizeendőek.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár téri vásári pénzár-részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1013 darab, magyar tehén 550 darab, szerbiai ökrök 618 darab, szerbiai tehén, 16 darab, növendékmárha 117 drb, bivaly 69 drb, bika 166 darab, összesen 2549 drb. Gazdasági marhák: igaz- és hizalmi való ökrök — darab, tejestehén 141 darab, igaz bivaly — darab, tiú — darab, bika — darab, fűsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 62.— K-től 70.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilónként 60 élyulyban, középminőségű 54.— K-től 60.— K-ig, silányabb minőségű 48.— K-től 52.— K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 52 K-től 60.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 46 K-től 50 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 64.— K-től 72.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 56 K-től 62.— K-ig, silányabb minőségű 50 K-től 54 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 66 K-től 68.— K-ig, kivételesen 71 K-ig, silányabb minőségű 44.— K-től 54.— K-ig. Bika jobb minőségű 54 K-től 71.— K-ig, kivételesen 72.— K-ig, silányabb minőségű 48.— K-től 52.— K-ig. Bivaly 34 K-től 48 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 42.— K-től 58.— K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 44.— K-től 66.— K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irta: GIOVANNI VERGA

(14)

— Ah, bácsi, higye meg, rossz bórben vagyok!

— Vigasztalódj azzal a gondolattal, hogy vannak emberek, akiknek még rosszabb soruk van.

Az ajtóban megjelent a városkapitány nékarsu alakja, nyugtalanul és mosolygva tekintve le az utcára, jobbra-balra nézegetve.

— Az uram? ... Még nem jön?

— A szent még nem jött vissza — válaszolt a fiatal báró. — Mindjárt megszólal San-Giovanni harangja, mielőtt megérkezik a templomba és elkezdődik a másik ünnep.

A Sganzi-palota vendégei oszladoztak. Legelőször Peperito ur lépett ki a kapun, eltűnve a patika ajtaja mögött. Egy perccel később megjelent a szolga a lámpással, mely előtt Alosi asszony ment, aki lábujjhegyen, szoknyáját föl-emelve, az elégetett papírral és dióhéjjal borított téren keresztül a Via Rosanie felé haladt; nemsokára ezután ujra levált a patikáról Peperito árnycéka, aki a fal mellett nyomon követte Alosi asszonyt. A városkapitány hangosan fólkacagott és Rubiera báró megerősítette:

— Ó az Peperito! Istenemre, ő az!

A márkí karofogta hugát és visszatért vele a szalonba. E pillanatban Motta mester a balkon mellett a kanonokkal beszélgetett. A kanonok titokzatos ábrázattal, halkán, élénk gesztusokkal szónokolt, egészen Motta mester mellé állva, a másik komoly volt, kezére támasztotta

állát, nem szólt egy szót sem, csak néha-néha bólogtatott a fejével.

— Akárcsak egy miniszter, — gunyolódott Zaccó báró.

A kanonok egy sokatmondó kézmozdulattal végzett és aztán egy pillantást vetett a báróra, aki nem vette őt észre. A háziaszony elhozta a nőnek köpönyegüket és kalapjukat, amíg a Margaroncsalád a bucsuzásával az egész házat felforgatta.

— Ah, Bianca... azt hittem, te már elmentél! — kiáltá Fifi kisasszony gunyos mosollyal.

Bianca csak egy kétségbeesettnek tetsző pillantással válaszolt, oly zavart és fájdalmas volt az; közben Nini báró a köpönyegeket és kalapok közt fázadozott és lehorgaszotta fejét.

— Egy pillanatra! Egy pillanatra! — kiáltá Margaroné papa, miközben tölemelte szabadon maradt karját, míg a másikban alvó fiacskáját tartotta.

Lent a téren verekedés zaja hallatszott, az emberek San Giovanni felé rohantak és ott szüntelen kongott a harang.

A városkapitány német a balkonnól, szép fehér kezeivel bedugta fülét és kiáltozó:

— Oh, uram! Verekednek!

Es csukott szemeikkel a keretre dobtá magát. A nők mind egyszerre elkezdtek sikoltozni, a háziaszony a szolgáért kiabált, hogy menjen le és zárja el a láncsal a kaput, míg Margaroné asszony a háziaszony szobájába toltá lányait és Limoli márkí a városkapitány nékesein dobolt. A jegyző azt mondta, hogy gombolják ki a kapitány né ruháit.

— Hát még mit? — kiáltá a kapitány né, dühösen felugorva. — Minek tart magam, uram? Ebben a pillanatban megjött a városkapitány, a csendőr-örmester kíséretében, aki az előszobában kiabálva beszélte el a történeteket.

— A minden évben szokásos história, — mondá végre a városkapitány, miután magához tért, egy hájtásra lenyelvén egy pohár vizet.

— A san-giovannii hívkők, akik negyedórával korábban kezdtek harangozni... a tulbuzgók...

A san-vitóiak nem akarták ezt engedni és erre lett nagy ütéleg.

— A minden évben szokásos história, — ismétlé a kanonok, — Botrány! A hatóság semmit sem tesz megakadályozására.

A városkapitány dühösen rákiabált a terem közepéről, ujjaival rámutatva:

— Hallgassatok csak! ... Miért nem megy maga oda! ... Nem sok hiányzott és végem van! ... Igen, Karolina, az urad élete veszedelmében forgott.

A városkapitány nék összeucorította száját, összekulcsolta kezeit:

— Jézus Mária! Segits!

— Legyen nyugodt, — sugta neki a jegyző.

— Legyen nyugodt! Ha maga azt várja, hogy az ura a bórét kockáztatja, hogy magát özvegygyé tegye...

Rubiera Nini báró, aki kalapját kereste, meglökte unokahugát, aki zavartan, minden lépésnél megbotolva, mint egy fantom ment mögötte: — Vigyázz, — szólt hozzá a fiatal báró, — vigyázz, figyelnek bennünket... Motta mester van itt!

— Bianca! Bianca! A hölgyek köpönyegeit! — kiáltott a háziaszony a hálószeréből, — ahová az egész Margaroné-csapat visszavonult.

Bianca reszkető kezekkel babrált a halom ruha közt. Nini báró szintén úgy meg volt zavarodva, hogy szintén a kalapját kereste.

— Nézzétek, hiszen a fején van! Már azt som tudja, mit csinál!

A fiatal báró úgy körülnézett, mint egy tolvaj, miáltal az előszobában mindenki a holmiját kereste és félrevonta a leányt, az ajtó mögé.

— Hallgass meg... az isten szent szerelméért... légy óvatos... senki nem tud róla...

A bátyád bizonyosan nem beszélt el senkinek... és én sem... Tudod, hogy jobban szerettek, mint az életemet.

A leány nem válaszolt, csak a szeméi beszéltek és nagyon sokat mondtak.

— Ne nézz úgy reám, Bianca! ... Ne! ...

616 sulyban. Gazdasági marhákért: Igás Ökr elsőrendű — K-tól — K-ig kilogrammonként, kivételesen — koronától — K-ig páronként, középmínőségű — K-tól — K-ig 100 kilónként — K-t — K-ig páronként, silányabb minőség — K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól — K-ig páronként. Hízalmi való Ökr fehér — kg-kint — K-tól — K-ig. Fejőstebán keresztzett szines 200 K-tól 260 K-ig darabonként, bonyhádi faj 250 K-tól 400 K-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivarj — K-tól — K-ig páronként.

Vágómarhából a felhajtás 600 darabnál kisebb volt a multhetnől s mivel idegen vevők részéről a kereslet kisebb volt, áremelkedés nem észlelhető. Az üzlet lebonyolítása, tekintettel a kisebb felhajtásra, gyors lefolyású volt változatlan árak mellett. Fejős tehénre az üzlet kedvező s magas árakon keltet el. A folyó 21-ére eső hetivásár ünnep miatt 20-án tartatik meg.

Borjувásár, 1903. évi május hó 7-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság(ÉL) Felhajtás: Belföldi élő borju 1038 drb, leült borju 4 db, bécsi borju — db, — db, nővédekmarha 116 darab, bárány élő — darab, leült bárány 128 darab, — Arjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendű 82—96 L-ig, kivételes 98 f., II. rendű élő borjukért 70—80 L-ig, 1 kilónként, leült borju I. r. 102— — L-ig, II. r. — L-től — L-ig, kivét. f. kilónként, levonás nélkül. Rugott borjukért 54—68 f.-ig. Növendékmárha 62 f.-től 61 L-ig, I. r. — L-ig, középmínőségű — L-ig, alárendelt — L-ig, 1 k.-kint. Bárány élő — — k., leült bárány 8—14 — K, kivételesen ár — k-ig páronként. — Az irányzat változatlanul áll.

Sertésüzemvásár. (A székeslővárosi sertés-vásár és közbazárház intézősége.) Május 7-ikén. Felhajtás: Zsirsértés, egymint Öreg I. rendű 350 kilogrammon feül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon feül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husértés egymint: nehéz 300 kilogrammon feül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 696 darab. Előző napi maradvány 60 darab, 5 darab süldő, összesen 756 darab, 5 darab süldő. Eladatott 626 db. Maradvány 130 db, 5 darab süldő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok. — Kötvezték árak jegyzetük: Zsirsértés: Öreg I. r. 850 kg-ron feül 98—104 fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 92—102 fillérig, selejtzett 90—92 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon feül 102—107 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 98—106 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 81—98 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Husértés: Nehéz 300 kilogrammon feül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszulban.

Bécsi szuromarhavásár. Május 7-ikén. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A mai vásárra felhozta: 4318 darab borjut, 241 darab élő juhot, 1749 darab levagott sertést, 216 darab levagott juhot, 1359 darab bárányt.

Eladási árak: Élő borju — fill., elsőrendű — fillér, lev. borju 80—96 fillér. legeleje

Ne nézz rám úgy... különben én is elárulom magamat.

Fifi kisasszony kijött köpenyegben, kalapban, ajkait szeszszorítva, és mint hogy jókedvű nővére üdvözölni akarta Biancát, mérgecs hangon válaszolt:

— Johanna, előre! előre!

— Az kevésbé gonosz! : : — mormogott Nini báró. — De a nővére isten csapása.

Sganzi asszony a kapuig lekísérte a Margarone-családot és így szót Motta mesterhez, aki egészen földig hajóit, mert attól félt, hogy elcsuszik a lépcsőn:

— Kedves Motta ur, tegyen meg nekem egy szívességet... Kísérje baba az öcsémet és Trao hugomat... Hiszen szomszédok... Ferdinánd este nem jól lát.

— Halljal! Halljal! — mondá a kanonok.

Zacco nem nyugodott; úgy tett, mintha az előszobában a leányát keresné, hogy átadja Motta mesternek, hadd vigye.

— Hát Biancát el kell kísérnie. Egy Trao leányt... még álmodni sem merne volna, hogy ekkora tisztesség fogja valaha érni... egy Motta mestert!

De az nem hallhatta, mert a kanonokkal beszélgetve, lent a téren várakozott. Csak az örmester nevetelt: Hahaha!

— Mi újság megint? — kérdé a városkapitány, aki nejet vezetve karján.

— Semmi, — válaszolt Limoli márk. — Zacco báró megugatja a holdat.

Aztán, miattal nyomon követte Biancát a lépcsőn, a korlátba kapaszkodva, fülebe sügta:

— Hallod... azé most a világ, akinek pénze van... Ezek az emberek most mind irigységből ugatnak. Ha a bárónak most eladó leánya volna, Motta mesterhez adná férjhez... Én mondom ezt neked és én öreg vagyok és tudom, mi a szegénység!

(Folytatása következik.)

112—120 fillér, elsőrendű 98—110 fillér, zsirsértés — fillér, fiatal sertés — fillér, kivételesen — i., levagott nehéz sertés 92—130 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt — fillér, zsirra hizalt sertés — i., könnyű sertés 124 — fillér, elsőrendű süldő — i., élő juh 46—68 l., levagott juh 68—100 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12—28— korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, május 7.

Jobb vételkdv mellett 23.000 métermáza buza került a forgalomba, kezdetben változatlan, később néhány fillérrel magasabb árakon.

Rozsban nem változtak az árak.

Tengeriben szilárd volt az irányzat és az árak 5 fillérrel emelkedtek.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm 81 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 82 k. 8 K. 2) f., 100 mm. 82 k. 8 K. 17 1/2 f. sárga, 150 mm. 81 5/8 k. 8 K. 17 1/2 f. sárga, 200 mm. 82 k. 8 K. 17 1/2 f. sárga, 500 mm. 81 5/8 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 81 5/8 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 81 5/8 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 81 5/8 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 17 1/2 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 250 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 400 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 800 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 30 mm. 80 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 1 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 1 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 95 f.

Szarvasi: 600 mm. 81 k. 8 K. 25 f., 1000 mm. 81 k. 8 K. 32 1/2 f.

Hódmezővásárhelyi: 1000 mm. 80 k. 8 K. 12 1/2 f., 1000 mm. 80 k. 8 K. 12 1/2 f.

Fejérmegyei: 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 150 mm. 77 5/8 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 75 f.

Budai: 250 mm. 77 k. 7 K. 70 f.

Pestmegyei: 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f. 200 mm. 80 k. 8 K. 10 f. 400 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 5/8 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 1 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 f. sárga, 200 mm. 80 k. 7 K. 92 1/2 f., 200 mm. 79 5/8 k. 7 K. 97 1/2 f. sárga, 250 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 700 mm. 79 k. 7 K. 85 f. sárga, 160 mm. 79 k. 7 K. 87 1/2 f., 650 mm. 78 5/8 k. 7 K. 95 f., 1440 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 160 mm. 78 k. 7 K. 82 1/2 f. sárga.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 75 k. 7 K. 10 f.

Marosi: 2400 mm. 79 5/8 k. 7 K. 95 f., 1000 mm. 79 k. 7 K. 05 f.

Dácskai: 1800 mm. 76 k. 7 K. 65 f.

Pancsovai: 600 mm. 77 k. 7 K. 60 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm 6 K. 80 f., 100 mm. 6 K. 80 f., 150 mm. 6 K. 8) f., 150 mm. 6 K. 75 f. paritásra.

Arpa: 120 mm. 6 K. — f.

Zab: 100 mm. 6 K. 10 f.

Készpénzesítés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde s-ökási szerint készpénzen és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

B u z a	Kilow	Kilogrammin áru		Kilow	Kilogrammin áru	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavidéki	uj	7.05	7.78	7.90	8. —	
		7.70	7.85	7.85	8.10	
		7.86	7.91	8.1	8.15	
Fejérmegyei		7.60	7.66	7.85	7.85	
		7.50	7.70	7.80	7.90	
		7.74	7.86	7.9	8.05	
Pestvidéki		7.51	7.85	7.76	7.85	
		7.40	7.75	7.90	8. —	
		7.70	7.75	7.9	8.10	
Bánsági		7.45	7.60	7.70	7.75	
		7.60	7.6	—	—	
		7.68	7.68	—	—	
Bosznai		7.70	7.80	7.9	—	
		8.70	8.00	—	—	
		7.85	8.10	—	—	

Egyéb gabonafajták		Kilow	Kilogrammin áru	
			K-tól	K-ig
Rozs	uj elsőrendű	70—72	6.80	6.90
	másodrendű		6.70	6.80
Arpa	uj takarmány	60—67	5.90	6.10
	öregi való	60—65	5.70	6.00
Zab	uj elsőrendű való	60—66	6.10	6.20
	másodrendű	60—66	6.05	6.15
Tengeri	uj bálnai		6.25	6.40
	másodm		—	—
Repece	uj káposzta		10.70	11.10
	bálnai		—	—
Köles	uj		6.75	6. —

A határközvetlet folyamán a következő kitések történtek:

Májusi buza 1903.	7.62—7.60—7.71
Októberi buza 1903.	7.43—7.44—7.41—7.47
Októberi rozs 1903.	6.52—6.56
Októberi zab 1903.	6.50—6.56
Májusi tengeri 1903.	6.52—6.48—6.53
Juliusi tengeri 1903.	6.50—6.47—6.52
Augusztusi repece 1903.	—

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a Tözsden:

Májusi buza 1903.	7.71—7.72
Októberi buza 1903.	7.47—7.48
Októberi rozs 1903.	6.55—6.56
Októberi zab 1903.	6.53—6.57
Májusi tengeri 1903.	6.52—6.53
Juliusi tengeri 1903.	6.52—6.53
Augusztusi repece 1903.	—

Délután fél 5 órákor zárult:

Májusi buza 1903.	7.65—7.68
Októberi buza 1903.	7.44—7.45
Októberi rozs 1903.	6.52—6.53
Októberi zab 1903.	5.61—5.62
Májusi tengeri 1903.	6.60—6.52
Juliusi tengeri 1903.	6.50—6.52
Repece augusztusra 1903.	—

A budapesti értéktözsde.

A mai tözsde kis forgalom mellett szilárdan zárult.

Előzősde. Osztrák Hitelrészvény 674.25—675.50, Magyar Hitelrészvény 729.50—732.—, Államvasút részvény 687.75—68.— korona.

A déli tözsden a következő értékekben volt forgalom: Magyar Hitelbank részvény 730.25—732.50, Jelzálogbank részvény 52.—, Leszámlitólbank részvény 45.—, Osztrák Hitelrészvény 674.—675.25, Keskedelmi bank részvény 2680.—2760.—, Észak-Magyarországi közszénbánya részvény 197.—200.—, Magyar Asphat részvény 100.—102.—, Magyar Kerámia részvény 94.—98.—, Salgótarjáni közszénbánya részvény 525.—525.10, Rimamurányi Vasmű 482.—483.—, Adria Hajózási részvény 445.—448.—, Közúti Vaspálya részvény 693.75—597.—, Városi Villamos Vasút részvény 305.—, Déli vasút részvény 50.—51.—, Államvasút részvény 687.—687.50, Magyar Cukoripar részvény 14.5.—1500.—, Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár részvény 2245.— korona.

4 órákor zárult: Osztrák Hitelrészvény 673.50, Magyar hitelrészvény 631.—, Leszámlítóbank részvény —, Osztrák-magyar államvasuti részvény —, Közúti vasut részvény —, Városi villamos vasut részvény —, korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Hieremag: lucerna magyar 43.—55.— korona, vörös aprószemű 52.—58.— korona, vörös erdőlyi — korona, vörös búnsági — korona, középszemű 60.—63.— korona, nagyszemű 68.—65.— korona, Lisznózsir budapesti 76.—76.50 korona, vidéki — korona, Táblaszalonna: légszentított vidéki — korona, városi 4 darabos 63.50—64.— korona, 3 darabos 65.—65.50 korona, üstölt — korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.50—13.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 14.50—14.— korona, 55 darabos 16.—16.50 korona, azonnaliszállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 100 darabos 13.25—13.50 korona, 55 darabos 15.25—15.75 korona, Szilvái: slávniai 16.—16.50 korona, szerbiai 14.25—14.75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A mai előzősde kezdetben a balkáni helyzet miatt gyöngébb volt, de később budapesti számlára mindkét Hitelrészvényben eszközölt vásárlásokra javult. Ezt a javulást utóbb az általános üzleti esőnd megint lerontotta. Járadékokban és valutákban nem volt forgalom.

A déli tözsde megnyitáskor nagyon csöndes, később szilárd.

Zárlat üzletlen.

Bécs, május 7. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyjárdék 121.35, Tiszai és szegedi kölcson-sorsjegy 157.75, Magyar vasuti kölcson ezüsten —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar lezámitéko- és pénzváltóbank 466.—, Rimamurányi vasműrészvény 481.—, Magyar koronajárdék 99.50, 4 1/2%-os Magyar földtelerm. kötvény 99.25, Magyar hitelbank részvény 731.50, Magyar nyeremény kölcson sorsjegy 203.—, Kassa-ocserbergi vasuti részvény —, Magyar keresk. bank —, Magyar cukoripar 1500.

Bécs május 7. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjárdék 100.75, 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 121.30, 1890-os sorsjegy 153.90, Osztrák hitelsorsjegy 438.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyetűl 488.50, Osztrák-magyar bank 1622, Déli vasút 50.—, Dunagőzbázisai részvény 856.—, Dobányrészvény 344.50, Császári és királyi arany 11.32, Német bankváltók 117.07, 4 1/2%-os ezüst járdék 100.70, Osztrák koronajárdék 101.—, 1864-iki sorsjegy 250.50, Osztrák hitelintézeti részvény 673 j. Umontban 530.50, Osztrák Lánckerbank 413.—, Osztrák-magyar államvasút 686.—, Elbavölgyi vasut 438.—, Alpesi bányarészvény 389.—, 20 frank arany 19.07, Német váltókor 239.77, Bécsi Iramway Lütt B. —, Bécsi Iramway Lütt A. —, Lipót kohó —, Az irányzat gyengébb.

Bécs, május 7. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 673.25, Magyar hitelrészvény 732.—, Angol-Osztrák bank 274.50, Bécsi bank-egyesület 489.—, Union bank 531.—, Lánckerbank 413.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 686.25, Déli vasút 50.25, Elbavölgyi vasut 439.—, Kezanagyut vasut részvény —, Dobányrészvény 345.—, Rimamurányi vasmű 482.—, Alpesi bányarészvény 389.25, Májusi járdék 100.75, Magyar korona járdék 99.50, Törz. sorsjegyek 117.50, Német birodalmi márká 117.10—117.07, Napoleon'or 12.07.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, május 7. (Tözsdei tudósítás.) A tözsde kezdetben nyugodt volt és miután a legtöbb tengerihányzó a részvétel, a nemzetközi értékek nagy részét megnyitó árfolyam nélkül maradt. A tözsde Londonra várakozó maradt. Később kisebb ellenékűt üzlet fejlődött bányarészvényekben jelentékeny visszavásárlásokra bochumi-részvényekben és arra a jelen-

ésre, hogy a Siegelandl nyersvaszindikátus 25.600 tonna tömegűvel rendel Ameriká részére. Hazai állampapír jók. Török értékek ártartók. Később általában esend, csak bányászteszvények szilárdak. Magánbeszállítási kamatláb 3%.

Berlin, május 7. (Zárta) 4 2/10-os papírjárdék 101.10. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 103.75. Elbavölgyi vasút — Magyar koronajárdék 100.40. Osztrák-magyar államvasút 147.75. Kassa-berbergi vasút — Bécsi váltóár 85.35. Magyar vasúti borszállítási kölcsön — Alpesi bányászteszvény — Disconto-Commandit 100.10. Általános vállalkozási Édison 184.50. Gelsenkircheni 183.25. Laura-kohó 220.75 4 2/10-os ezüstjárdék 101.— 4 1/2-os magyar arany járdék 102.50. Osztrák hitelrészvény 212.25. Déli vasút 15.— Orosz-Lajos vasút — Orosz bankjegyek 216.05. 4 1/2-os új orosz kölcsön — Török dohányrészvény — Olasz járdék — Magyar hitelbank — Dynamit Trust 164.50. Harpeni 184.50. Az Irányzat nyelhe.

Berlin, május 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata) Esti forgalom 4 1/2-os magyar aranyjárdék 102.25. Magyar koronajárdék 100.40. Osztrák hitelrészvény 211.75. Osztrák-magyar államvasút — Déli vasút 14.90. Északnyugati vasút — Elbavölgyi vasút — Orosz bankjegyek 216.06. Buschtiehradi — Orosz bankjegyek — (Ultimo) Lombard.

Páris, május 7. (Zárta) Osztrák-magyar államvasút — Új török konzol 29.70. Egyiptomi járdék 108.85. Osztrák Länderbank 205.— Párisi bankrészvény 126.50. 3 1/2-os francia járdék 712.— 4 1/2-os spanyol járdék 103.65. 3 1/2-os törleszhető járdék 599.— Crédit foncier de France 696.— Alpesi bányászteszvény — 4 1/2-os 1890. román kölcsön — Görög kölcsön 219.— Váltó Olaszországra 9/10 1.16. pari. Váltó Amsterdamra 205.68. Váltó Brüsszélre 9/10 8.16. De Beers 566.50. Charterred 80.25. 5 1/2-os bolgár kölcsövény 424.— Magyar aranyjárdék — Déli vasút 87.— Váltó Londonra 251.85. Osztrák aranyjárdék 103.— Török sorsjegy — Meridional vasút — 4 1/2-os olasz járdék 98.22. Ottománbank 88.05 3 1/2-os francia járdék 98.30. Osztrák földh tel. linézet 13.12. Déli vasúti elsőbbségi kötvény 329.— 4 1/2-os 1896. román kölcsön 86.25. Donanyerszvény 373.— Váltó Bérsre 102.87. Váltó német piacokra 121.68. Rio 12.48. East Rand 205.— Randfontein 78.— Magyar Zélaingbank 557.— Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, május 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata) Aranyvokok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 210.30. Német bank 212.— Disconto 190.40. Berolini kereskedelmi bank 183.— Gelsenkircheni 133.10. Harpeni 184.30. Laura-kohó 219.80. Olasz járdék 183.— Az irányzat szilárd.

Hamburg, május 7. (Zárta) 4 2/10-os ezüstjárdék 100.20. 1880. sorsjegy 155.— Déli vasút 15.— 4 1/2-os Osztrák aranyjárdék 103.44. Osztrák hitelrészvény 212.20. Osztrák-magyar államvasút 147.70. Olasz járdék 103.70. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 102.20. Az irányzat csöndes.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése. Május 7. A sertésizlet irányzata: változatlan. A) Hízott sertések ára: L) A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban)

124—126 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 131—132 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 130—131 fillérig. Fiatal könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 230 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 230 kilogramm felüli súlyban) 129—131 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 128—129 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 124—126 fillérig.

Sertésizlet: május 5. napján volt készlet 45 466 darab. — 1903. május 6. napján felhajtott 1030 darab. — 1903. május 6. napján elszállított 867 darab, 1903. május hó 7. napjára maradt készletben 45.832 darab.

Napirend.

Naptár: Péntek, május 8. — Római-katolikus: Mihály. — Protestáns: Arzén. — Görög-országi (Április 25.) Márk. — Zsidó: Ijar 11. — Nap két: 4 óra 18 perccor. — Nyugszik: 7 óra 4 perccor. — Hold két: 3 óra 48 perccor délután. — Nyugszik 2 óra 45 perccor reggel. A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 óratól 5 óráig. A Nemzeti Múzeum történelmi és irodalomtörténelmi kiállítása. Nyitva d. e. 9 óratól d. u. 1 óráig díjtalanul, 1—2 óra között 1 koronáért. Tavasszi tárlat a Múcsarnokban, nyitva 9 óratól 5-ig belépődji 1 korona. A Nemzeti Szalon kiállítása nyitva délelőtt 9 óratól este 8 óráig. Belépődji 1 korona. Nemzeti Múzeum. Régiségtár. Nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72 sz.) nyitva délelőtt 9-től 1 óráig. Közeledési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-től 1 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 6 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3-tól 8 óráig. A fegyverszínház (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig. A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. Az aquinói ásatások és múzeum. Megtekinthetők egész nap. Ill. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdeku vasut a Pálffy-térről. Menőegység helyisége a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődji 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyitvára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váczi-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történelgyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üz-

letveztőség árusításokat is eszközöl) a városi ipar csarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 10 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltégek központi üzletvezetősége (Magyar sorszedelm részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, május 7. Hazánkban változóan felhős, száraz és igen enyhe volt az idő. A levegőnyomás eloszlásában feltűnő változás nincs. Európában az idő enyhe. Nyugaton és Északon sokhelyütt esős vagy zivataros volt, Keleten pedig száraz. Küldés: Meleg és változóan felhős idő várható.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunas, Morva, Vár, Dráva, Mura, Száva, Kraszna, Latorca, Laboreca, Ung) and water level (Máj. Máj. m átl. g, m átl. g, m átl. g) and another table for locations (Tisza, Körös, Maros, Temes, Soga) and water level (Máj. Máj. m átl. g, m átl. g, m átl. g).

WUKOVÁRI arc-tisztító keűcs és szappan. Nagy tégely kor. 1.60, kisebb kor. 1.— Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 20. szám

Minden sorsjegyznek nyertnie kell. Jószív-sorsjegy. Pényszeremény 20000 kor. Játékterem 1948-ig. Huzás május hó 15-én. Kapható 24 havi részletti zártas. Haviböfzetés 5 darab 2 korona 98 fillér. 10 " 5 " 76 " 15 " 8 " 70 "

A gyermekvilág legnagyobb gyönyörűsége a KIS LAP. SZERKESZTI: FÖRGÖ BÁCSI (Dr. Agai Adell). a 7-12 éves fiúk és lányok megbízható nevelője, oktatója és mulattatója. FÖMUNKATÁRS: BENEDEK ELEK.

Ferfiak ingyen kapnak egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyel az o gyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ír, kap egy próbacomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezreket mentett meg, kik fiatalok kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céiből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszer felvilágosító könyvet együtt ingyen küldeni. E háziszerrrel a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkítve, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öregek és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut“-nak alanti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elszörben azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonuk nem hagyhatják el. A próbaküldemény bizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldeményt küldetik felvilágosító könyvet együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmaz senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Electrom Building, Fort Wayne, Ind., Amerika és minden levél megtesztendő.

MAGYAR orvosi műszertár Budapest, VII., Kerepesi-ut 32. A bőkes-kórházzal szemben. Univerzális páratlanok a maguk nemében, b ztos lekvés, nem okoz nyomást, gummitöltés, kis pelottával a legnagyobb sérv is elzárható. — Tessék prospektust kérni. Müfűzők, haskötők, egyenestartók, támpegek, gummi-harisnyák, jótállás mellett legfontosabban és legolcsóbban készülnek. Gummy és hálhólyag-különlegességek, valódi francia gyártmány. 2—12 kor-ig tucattja, rövid Capottok 4-től 10 kor-ig tucattja, 10 óvszer, pess. oculus, orvosi rendeltelek, 3—5 kor. darabja. Diana-öv havibaj-kötélék, 3—7 kor. drbjja. Irrigátorok! és oncsövök 3, 4, 5, 6 kor., és a betegápoláshoz szükséges cikkek, kölszerek, műszerek, betegelő székék nagy választékban. Nagy képes árjegyzékek dírcsért, ingyen és bérmentve. 20 kor. megrendelésnél 20% engedmény. A VÖRÖS KERESZTRE ÜGYELJÜNK.

A „KIS LAP“ csodaszép meséket, gyönyörű elbeszéléseket, pompás verset, továbbá történelmi és más tárgyú ismeretesekek közöl. Nemcsak művel, ápolja a fogékony gyermek lelket, hanem a munkaszereit is serkenti. — Gyönyörű képeivel fölbreszti bennük a művészet iránti szeretetet. — Talányok, rejtvények, tréfiás kérdések egész hazával élteti a gyermek elméjét. A „KIS LAP“ közleményeit Förgö Báci, Benedek Elek, Roboz Andor és Gaál Mózesen kívül az iróvilág legjobbjait szolgáltatták. Előfizetési ára negyedévre 2 korona. Előfizetési ára negyedévre 2 korona. Előfizetések a „KIS LAP“ kiadóhivatalához: ATHENAEUM (Kerepesi-ut 54. sz.) címzendők.

Minden hölgy érdeke. dms választékú 7 csoportban 7 könyvből álló, nyári mosó árakat bemutató miniatyűltémányomel megtekinteni. A gyűjtemény csoportjai: orvosiak, vásson székrek, szines ballatok, ruhavásznak hímzési szabványok, ballatok, huz és japon ujdonságok, huzta gyapju dolinok. Mesés választékú bámulatos olcsó árak! Nyári szövetek 50 krtól 5 krtig! Művészi ingyen és bérmentve küldetnek. Rendelésnél fontos az óhajolt csoport és a szövetminőség megjelölése. WEINER MÁTYÁS uridivat áruház Budapest, VI., Andrássy-ut 3. szám. Kirakatalmban naponta változó kiállítás.

A számokat sorrendben kedvelőkhöz!

A magyar kir. szab. osztálysorsjegyek több száma egymásutáni sorrendben még most kapható nálunk, ennél fogva ilyenek biztosítására minél előbbi megrendelést kérünk.

Az I. oszt. sorsjegyek tervszerű árai: ¹/₁ sorsjegy 12 K. ¹/₂ sorsjegy 6 K. ¹/₄ sorsjegy 3 K. ¹/₈ sorsjegy 1.50.

Központ: VI., Teréz-körut 46/c.
Fiókok: V., Váci-körut 4.
IV., Muzeum-körut II.
VII., Erzsébet-körut 54.

Legnagyobb és legszerencsésebb osztálysorsjegy-lizet.
Török A. és Társa
bankháza Budapest.
Központ: Teréz-körut 46/c.

ahol 1903. április hó 22-én az 57.080 sz. sorsjegyre a 600.000 koronás nagy jutalmat nyerték.

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kules“
jeggyel
legjobb, legkiadósabb
s ennél fogva legolcsóbb
szappan — Minden káros
alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!
Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Biztos gyógyulást keresőknek

...nem betegségben szenvednek
...mely hólyagcső és hólyagbajok, hólyagcsőzűkletek, vizelet
szarvak, éjjeli magömlések, szék és bujások bántalmak
gyógyítására, az önfertőzés utóhatásként fellépő hólyagbajok,
korai férfiero olgyangyús, bármily békültségek
székének fehérlés, mely bajok alapos, gyors és
gyökeres gyógyítására, szigoruan tudomá-
nyos és lelkiismeretes gyóymódjánál fogva
legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. ts. és kir. osztály főorvos országos hírlő és leg-
régibb 20 éve fennálló rendelő-intézet
Budapest, VI. ker., Andrásy ut 24. sz.,
Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült hólyagcső
és hólyagbajok vizsgálata villamos hólyagcsővizsgáló segélyével,
Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakirányú taná-
cst nyernek, gyógyszeréről gondoskodva lesz. Titok-
tartás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

Egyszerű és finom 500 szobadivatós

asztalos és kárpitozott
BUTOR

telhalmazott raktár miatt rendkívül olcsó árban
készítések mellett csend.

Varga Mihály és Társai

Magyar Butoripar-társaság
Budapest, Koronaherceg-u. 2., I. em. Kityó-tér sarkán.

legújabb, egyetlen, biztos és azonnal ható

CAPILLATOR

hajnővesztő és hajápoló szer.
hosszú orvosi tanulmányo-
s és tökéletesítés után Dr.
Kajdász általános ismeret
budapesti bőrgyógyász által felfedezett szer
nemcsak segít, hanem egy
úttal beteg bőrfelületet
gyógyítja, a hajhagymák
életre térését előidéző egyetlen szer
olyan tudományos alapon
készült szer, mely a haj újja-
teremtője és új életre keltet
őnt abba és már az első kísérlet után csodás hatást ér el.
a kopasszág és kopaszodás,
valamint minden hajbeteg-
ség egyetlen és csodás gyó-
gyító hatása szere.
használatra folytán a haj bá-
mulatos módon gondosodik,
gyarapsodik és a hajhullás
teljesen megszűnik.

már az első használat után megakadályozza a haj kihull-
ását, a korpa képződését, a megvastagított és visszadja a
hajnak az eredeti színet.
férfiaknál csodálatos szép bajusz
és szakált növeszt.
eredeti tőtésében, fényes csillogó védegyező palack-
okban ávegenként 5 koronáért a pénz előleges beku-
dése vagy utánvét mellett kapható a főraktárban:
„Magyar Király“ gyógyszerfőtar Budapest, V., Marokkói-utca 2/A.,
ugyisint minden nagyobb gyógyszerüzletben és drogeriában.

Legkedvesebb ajándék az

IMAKÖNYV.

Az üdvösség utja.

Irták: PAPANEK és ZELIGER.
Imakönyv fiatal leányok számára.
Ára bőrkötésben 2 korona 40 fillér.

Az áhitat gyakorlata

imák- és énekekben.
Irtá: SZEPESI IMRE.
Ára egész vászonkötésben 2 korona
80 fillér.

KEMPIS T. könyve

Krisztus követéséről.

Fordította: PÁZMÁNY PÉTER.
Ára egész vászonkötésben 1 korona
60 fillér.

Kapható:
LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedésben
BUDAPEST,
VI., Andrásy ut 21. sz.

Betegek egészségesek let- tek, gyengék erősek lettek.

Kiváló életelixír híres
orvos-tudor által feltá-
lálva, mely minden ismert
bajt gyógyít. A csodával
határos gyógyítások éret-
ek el vele. A régi világ
tűnt, a hosszú élet, meg
van feljve.

Évek hosszú során át titel-
mentesen tanultva és kintvá a múlt
poros aktáiban és a jelen orvosi
tudományokban, dr. Wood ameri-
kai orvos azt a csodás kijelen-
tést teszi, hogy ő az életelixír

feltalálta és képes vele, délzaki
gyökerek keverésének segítő-
gővel, melyeket csak ő ismer
és melyekből az életelixír elő-
állították, a mi gyümölcse az
évek óta ismét kulaásának, min-
den betegséget, mely az emberi
testet bántja, meggyógyítja.
Senni kétség, hogy az orvos
és állítása valóság és a csodá-
latos gyógyítás, melyet naponta
int életr, nagyon is mellette
bizonyít. Elmélete, melylyel
előzeteseknél, észbeli, széleskörű
tapasztalatokon nyugszik, mely-
lyek az életem és az orvosi
praxisban szerzett. Egyetlen
szereplő az mulassa el a csodá-
s „életelixír“, mint ahogy ő
neveli, megpróbálni. Egyes gyó-
gyítások kiválsón figyelemre-
méltók a majdnem lehetetlenek,
ha nem bizonyítanak hitelt ér-
lemlő tanak. Az orvosok által
felfedott betegek családunknak
és barátainknak teljes egészsé-
gben visszaállnak. Rheumatiz-
mus, neuralgia, gyomor-,
máj-, vesé-, vér- és lérbeteg-
ségek és hólyagbajok eltűnnek,
mint hűvészt által. Főfájás,
derékfájás, idősgység, hidegje-
lés, nasz, köhögés, állás,
katarhus, bronchitis és minden
torok- és tüdőbaj vagy más
egyéb szervek meggyógyulnak oly-
képpen, mely egy szerzetlen es-
dalatos.

Tisztítja az egész szervezetet,
vért és szöveteket, az idegek
norma erejét visszaadja. Átal
egészség csakhamar ismét helye-
re áll. Ára 6 üveg K. 6.-, 12
üveg K. 10.-. Szétküldés után-
vétellel vagy a pénz előleges
beküldése mellett. Megrendelés-
sek intézését: Petrovics
Nikolász Budapest, IV.,
Bécsi-utca 2.

Legújabb levelező.

Legújabb levelező, ántgyűd
és házi titkár. A közönséges
életben előforduló mindenféle
levelek, meghívások, ajánlatok,
szerekesztés stb. mindeval. Ára
füzve 2 kor., kötéve 2 kor. 40
fill. Az öszeg előzetes beku-
ldése esetén bérmentve küldetik
meg. Megrendelhető: Lampel
Robert (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkeres-
kedésben, Budapest, Andrásy
ut 21. szám

Kataphorese

Uj gyógymód!

Füülmulthatatlan gyógyhatásu
**IDEG-, NEMI-,
hór-, vérbetegségek, bujakóros
(siphilis) betegségek, önfertőzés utó-
bajai és férfui gyengeségi állapotok,
impotentia gyökeres gyógyítására. Ta-
pasztalt radikális és gyors eredmé-
nyek folytán honorárium teljes
gyógyulker után fizethető. Elsőrendű
intézet mintaszertű gyógytermeivel.**

BUDAPEST,

Teréz-körut 44., I. em.

Dr. Mitzger Tivadar

személyes vezetése alatt nyitva egész nap.
Levelekre díjtalanul válasz.

Magy. kir. államvasutak. Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasu-
tak részére a jövő 1904. évben szükséges vasuti
talpfák, váltó és külön talpfák szállítást biztosítani
kivánván, ezenel nyilvános pályázatot hirdet:
a) mintegy 80.000 drb 270 cm. hosszú elsőrangú
tölgy- vagy bükkfalpa,
b) mintegy 630.000 drb 250 ctm. hosszú elsőrangú
tölgy- vagy bükkfalpa,
c) mintegy 900.000 drb 220 ctm. hosszú másod-
rangú tölgy- vagy bükkfalpa és
d) mintegy 2.800 köbméter elsőüv tölgy váltó- és
különtalpa szállítására.
Kedvező árak mellett az a), b) és c) alatt érintett
talpfák szállítása három évi időtartamra is biztosít-
tatik.

A szállításra vonatkozó részletes módozatok
magában foglaló „Ajánlati felhívás“ valamennyi
kaszal kereskedelmi és iparkamaránál, az országos
iparegyesületnél, a keresk. muzeum igazgatóságánál,
valamint a m. kir. államvasutak üzletvezetőségénél
megtekinthető és a m. kir. államvasutak anyag-
és leltárbeszerzési (AIII) szakosztályánál) Budapest,
Andrásy ut 73. sz. II. em. 44. ajtó) kapható, hol a
kötelező ajánlati irtlap is megszereshető.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező
általános és különleges feltételek a magy. királyi
államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szer-
zethetők meg.

A szabályszerűen kiállított, iventki egy koronás
magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok le-
pecsételve és a borítékon ezen felirattal:
„Ajánlat 15575/903. számhoz“ ellátva, legkésőbb
1903. évi június hó 4-én déli 12 óráig a magy. kir.
államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztá-
lyában átadandók, illetve posta útján oda beku-
ldendők.

Bánátpenz grantát az ajánlott mennyiség értéke-
nek 5%-a készpénzben vagy állami letételekre alkal-
mas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására ki-
tűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alu-
írott igazgatóság budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok,
melyek nem pontosan és nem részletes módozatok
betartása mellett tételnek, valamint az olyanok is, a
melyekre nézve az előírt bánátpenz le nem tételtek,
nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1903. április hó.
A m. kir. államvasutak igazgatósága.

FÉRFIAK ÉS NÖKNEK

egmakacsabb helyen és idült folyásoknál befoonskenderés
nélküli a legbiztosabb gyógyeszközök a

„Sanid labdacsook“

bizonyítanak. Egy doboz 100 labdacso tartalmával és pontos
használati utasítással 6 koronáért. Vidékre utánvét díj-
kötésen küld a

„Magyar Király“ gyógyszerfőtar
Budapest, V., Marokkói-utca 3/a sz. (Erzsébet tér sarkán).

Sürgönyeim: Törökbank.

